

OKRESNÍ SOUD V ČESKÉ LÍPĚ

Děčínská 390, 470 52 Česká Lípa

tel.: 487072111, fax: 487523223, e-mail: podatelna@osoud.cli.justice.cz, IDDS: 9ddabq5

NAŠE ZNAČKA: 30 Si 10/2024

VAŠE ZNAČKA:

VYŘIZUJE: Bc. Zuzana Koppanová

DNE: 11. ledna 2024

ŽADATEL:

Vážení,

dle Vaší žádosti Vám zasíláme rozhodnutí ve věci čj. 33 T 66/2018. Aktuálně je spis od 8. 11. 2023 u Ústavního soudu v Brně.

S pozdravem

příloha: 3 x rozhodnutí

Mgr. Roman Kot'átko v. r.
předseda soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Zuzana Koppanová
v zastoupení Martina Zajkrová.

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v České Lípě rozhodl samosoudkyně Mgr. Zuzanou Bohatou Koldovskou při hlavním líčení konaném dne 25. února 2022,

takto:

obžalovaná

Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČ: 659 93 390, se sídlem Praha 4 - Nusle, Na Pankráci 546/56,

je vinna, že

obviněná právnická osoba Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČ: 659 93 390, se sídlem Praha 4 - Nusle, Na Pankráci 546/56, jednající nezjištěným zaměstnancem uvedeným v § 8 odstavec 1 písmeno d) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, v době od 1. 12. 2016 do 2. 3. 2017 v rozporu s § 9 odstavec 3 a § 15 odstavec 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, nesplnila svou povinnost dbát o náležitou údržbu a péči o listnatý strom topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházející se na pozemku p.č. [REDACTED] v obci [REDACTED] katastrální území [REDACTED] [REDACTED] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, přičemž měla být provedena vhodná a přiměřená opatření vedoucí k pokácení uvedeného stromu, a současně nezbytnost neprodleně jej pokácet z důvodu silně narušeného zdravotního stavu stromu, která byla obviněné právnické osobě známa nejméně v době od 17. 6. 2013 ze znaleckého posudku č. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] znalce z oboru ochrana přírody, a následně také od 10. 8. 2016 ze znaleckého posudku společnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] a v důsledku zanedbání těchto povinností nebyla nezjištěným zaměstnancem právnické osoby provedena opatření k zamezení možných následků trestného činu, jež lze spravedlivě požadovat, spočívající v řádné kontrole, údržbě a pokácení tohoto stromu, aby nebyla ohrožena bezpečnost řádného užívání pozemní komunikace, kdy k jednání došlo v rámci činnosti obviněné právnické osoby, jímž se rozumí mimo jiných také údržba vegetace u silnic I. třídy, a zároveň toto

opomenutí nezjištěného zaměstnance, který nezajistil náležitou péči a údržbu, nebylo zjištěno a napraveno ani žádnou z osob ve vedoucím postavení, uvedených v § 8 odstavec 1 písmeno a) až c) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, které v rámci činnosti organizace při kontrole nad činností zaměstnanců zejména nezajistily kontrolu uvedení závěrů znaleckých posudků svými podřízenými do praxe, což po nich lze rovněž spravedlivě požadovat, a neučinily tak nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků, čímž bylo zapříčiněno to, že dne 2. 3. 2017 v době kolem 12:20 hodin došlo v obci [redacted] okres Česká Lípa, v km 56,925 silnice I. třídy č. 9, z důvodu havarijního zdravotního stavu, ke zlomení a pádu listnatého stromu topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházejícího se na pozemku p.č. [redacted] v obci [redacted] katastrální území [redacted] [redacted] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, z levé strany na nákladní motorové vozidlo tovární značky [redacted] [redacted] RZ [redacted] které řídil [redacted] [redacted] narozený [redacted] [redacted] po silnici I. třídy č. 9 ve směru od obce [redacted] na obec [redacted] v důsledku čehož [redacted] [redacted] přejel s vozidlem do protisměru, kde se bočně střetl s protijedoucím nákladním motorovým vozidlem tovární značky [redacted] [redacted] RZ [redacted] řízeným [redacted] [redacted] narozeným [redacted] [redacted] a dále s vozidlem sjel do levého silničního příkopu, kde narazil do dalších topolů, následkem čehož [redacted] [redacted] utrpěl otevřené drtivé poranění hlavy s rozmožděním a výhřezem mozku a mozečku, zlomeninu těla a oblouku 7. krčního obratle s předozadním posunem úlomku, mnohočetné zlomeniny všech žeber oboustranně v několika liniích a s úlomky žeber pronikajícími do obou hrudních dutin, zlomeninu hrudní kosti, roztržení skloubení mezi levou klíční kostí a nadpažkem, zlomeninu nadpažku levé lopatky, zlomeninu žeberních výběžků 1-5 bederního obratle oboustranně, otevřenou tříštivou zlomeninu okovce pravé loketní kosti, vícečetné trhliny a pohmoždění obou plic, odtržení levé plíce od stopky, trhlínu osrdečníku, vícečetné trhliny síní a komor srdce oboustranně, povrchovou trhlínu pravé věnčité tepny, trhlínu hrudní srdečnice ve vzestupné části i v oblouku, zakrvácení obou hrudních dutin a lehké zakrvácení břišní dutiny, dvojitou trhlínu levé krční tepny, trhlínu bránice vpravo, rozmoždění sleziny s odhmožděním od stopky, trhlínu žaludku, pohmoždění těla slinivky břišní, vícečetné povrchové trhliny a centrální trhlínu jater, přehmoždění kořene jazyka, trhlínu hrotu jazyka, mnohočetné povrchové tržné ranky v obličeji a v obou horních končetinách, mnohočetné oděrky a podkožní krevní výrony celého těla, vícečetné tržně zhmožděné i řezné rány trupu a horních končetin a krku, kterým na místě nehody podlehl, kdy bezprostřední příčinou jeho smrti byla mnohočetná drtivá poranění kostry a orgánů neslučitelná se životem,

tedy

jednáním osoby uvedené v § 8 odstavec 1 písmeno b), písmeno d), odstavec 2 písmeno b) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, jinému z nedbalosti způsobila smrt,

čímž spáchala

přechin **usmrcení z nedbalosti** podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku za užití § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů,

a odsuzuje se

podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku, za použití § 67 odstavec 2 písmeno b) trestního zákoníku a § 68 odstavec 1, odstavec 2 trestního zákoníku, podle § 18 zákona č. 418/2011 Sb., k **peněžitému trestu** ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, celkem **1 000 000 Kč (jeden milion korun českých)**.

Podle § 23 zákona č. 418/2011 Sb. se obžalované ukládá trest **uveřejnění rozsudku** v plném znění výroku o vině a trestu **ve dvou celostátních denících**, s uvedením názvu právnické osoby a jejího sídla, přičemž údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, která je odlišná od obžalované právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění, musí být před uveřejněním anonymizovány, a to **ve lhůtě do 2 měsíců** od nabytí právní moci rozhodnutí.

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit škodu **poškozené Europe Trade, s.r.o., IČ 01390961**, se sídlem 28. října 186/30, Ostrava – Moravská Ostrava, ve výši **206 345 Kč**.

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit materiální škodu **poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] bytem [REDAKCE] ve výši 54 367 Kč**.

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit nemajetkovou újmu **poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] bytem [REDAKCE] ve výši 1 500 000 Kč** a **poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] bytem [REDAKCE] ve výši 1 000 000 Kč**.

Podle § 229 odstavec 2 trestního řádu se **poškozená [REDAKCE] narozená [REDAKCE]** odkazuje se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Obžaloba byla původně podána dne 21. 6. 2018 pro skutek, který byl kvalifikován jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odstavec 1, odstavec 2 trestního zákoníku, kdy při hlavním líčení dne 10. 6. 2019 bylo rozhodnuto usnesením podle § 221 odstavec 1 trestního řádu o vrácení státnímu zástupci k došetření. Ve věci bylo v přípravném řízení vydáno několik usnesení o zahájení a posléze zrušení trestního stíhání, až byla dne 10. 6. 2021 podána nová obžaloba, kde došlo k výrazné úpravě skutku oproti původní obžalobě a také ke zmírnění právní kvalifikace.
2. Obžalovaná **Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen ŘSD)** prostřednictvím pověřené osoby sdělila po poučení podle § 206 trestního řádu, že odmítá prohlásit vinu. Při svém výsledku [REDAKCE] využil svého práva nevyprávět, stejný postup byl zvolen i v přípravném řízení. Obhájce se k obžalobě následně vyjádřil tak, že ze spisového materiálu je zřejmé, že obžalovaná plnila své povinnosti dle zákona o pozemních komunikacích. Jejím výlučným posláním není péče o silniční

vegetaci, naopak je to celý komplex péče o silniční síť. Její hlavní činnost spočívá ve výstavbě a rozvoji infrastruktury, od čehož se odvíjí výkon činnosti s různou prioritou a důležitostí. Svoje povinnosti zajišťuje prostřednictvím dodavatelů služeb na základě smluv o veřejných zakázkách. Za podstatné považuje uzavření smlouvy se společností [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE] na pasportizaci zeleně. Na jimi nahraných datech pak bylo možno filtrovat stromy a vytvořit žádosti o kácení. Jsou tam také souřadnice GPS, přičemž společnost [REDAKCE] [REDAKCE] poskytla v přípravném řízení odlišné vyjádření. Strom se jevil jako umístěný na pozemku, který nespadá do správy ŘSD, ani se nejedná o pozemek silniční pomocný. Proto ŘSD nevyvíjelo žádnou zásadní kontrolní činnost k tomuto stromu. Péči o silniční vegetaci provádí obžalovaná pravidelně na základě rámcové smlouvy, v letech 2013 – 2017 bylo pokáceno 4 143 stromů a obžalovaná je přesvědčena, že se péčí o silniční vegetaci věnuje dostatečně. Pokud by pokácení jednoho stromu trvalo 1 hodinu, vychází jim 8 stromů denně, což při vynásobení doporučených stromů vychází na 182 pracovních dnů. S tím je spojeno pokácení a potřebná administrativa, tedy podání žádosti a zejména projednání ve správním řízení. Poté vypočítal, jak dlouho by trvalo vyřízení těchto žádostí na pracovní dny a práci referentů. V rámci obžalované jsou zavedeny podrobné normativní akty a s nimi spojené pravidelné auditní kontroly, které mají předcházet vzniku nežádoucích jevů a trestné činnosti.

3. Poškozená [REDAKCE] [REDAKCE] uvedla, že manželství trvalo [REDAKCE] let a bylo bezvadné. Bydleli v rodinném domku, který měsíc před jeho smrtí doplatili. V době trvání manželství neměli žádné exekuce ani dluhy. V té době pracovala v [REDAKCE] [REDAKCE] jako [REDAKCE] s příjmem 15 000 Kč měsíčně, manžel byl [REDAKCE] a jeho měsíční výdělek byl kolem 20 000 Kč. Po nehodě nepracovala, psychicky se zhroutila, pak si musela najít novou práci. Nyní pracuje jako [REDAKCE] pro [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE] kde má měsíční příjem 15 000 Kč. V pracovní neschopnosti nebyla, léčila se ambulantně u [REDAKCE] a [REDAKCE] V současné době musí dům obstarávat sama, což se odráží na jejím zdravotním stavu. Před nehodou byla zdravotně v pořádku. Před 20 lety se zhroutila po smrti [REDAKCE] také krátce docházela k [REDAKCE] Manžel byl zdravý člověk. Měli tehdy úspory asi ve výši 200 – 300 000 Kč, nyní je na vše finančně sama. Od té doby ji ŘSD nekontaktovalo, nikdo se jí neomluvil, dodnes neví, kdo je viník a nemůže se smířit s tím, že si ten člověk ani neuvědomuje, co jí způsobil. Má strach, co ještě bude a nechce kvůli tomu prodávat dům, který s manželem těžce spláceli. Změnil se jí život, nemá odpočinek, pracuje u domu, chybí jí mužská ruka. Manžel byl [REDAKCE] [REDAKCE] pomáhal ostatním lidem, hodinu před nehodou byl na [REDAKCE] Nikomu by to nepřála zažít. Polovina domu patří dceři, ta se jí snaží částí peněz přispívat. Měli s manželem harmonický vztah, byli si ve všem nápomocní, byli spolu od [REDAKCE] let.
4. [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE] uvedl, že v letech 2013 – 2017 byl na pozici [REDAKCE] správy Libereckého kraje. Údržba spadala do kompetence [REDAKCE] oddělení. Určitě byly zpracovávány posudky ohledně zeleně, protože současná legislativa neumožňuje jejich údržbu bez rozhodnutí orgánu ochrany životního prostředí. Je to právně nevyřešený stav, kdy k tomu, aby byla odstraněna překážka, je potřeba rozhodnutí tohoto orgánu, což je proces dlouhý cca půl roku. Překážkou silničního provozu je záležitost definovaná v zákoně o pozemních komunikacích, jako zeleň vyskytující se v hlavním dopravním prostoru, kde by neměla být. Policie posoudí, zda se jedná o překážku či nikoliv a dává jim výzvu. ŘSD provádí kontrolu zeleně, ale nějaké operativní zákroky v současné době nejsou možné, ani prořezat se to nesmí bez souhlasu příslušného orgánu. Pokud chcete skácet zeleň, potřebujete rozhodnutí orgánu ochrany životního prostředí, k tomu potřebujete dendrologický průzkum, udělá se šetření, vydá se rozhodnutí a pak je vydáno povolení ke kácení, obvykle v době vegetačního klidu. Tento postup lze obejít jedinečně sankcí, za nedovolené kácení u právnické osoby je to až jeden milion korun. I za cenu, že hrozí, že strom může spadnout. Pokud by bylo stanoveno, že dřeviny bezprostředně ohrožují provoz, musí se udělat ambulantní opatření, třeba uzavřít část vozovky. Dendrologický průzkum o bezprostředním ohrožení nikdy nemluví, ten určuje jen potenciál toho nebezpečí. V případě zásahu cizí moci to nemohou ovlivnit. Pokud byl znalecký posudek, tak se zjistí, na kterém pozemku strom je, provede se

ambulantní opatření a požádá se o mimořádné skácení, ale ani to není jednoduché. Když je nebezpečí, popsané v nějakém znaleckém posudku, tak to vás neopravňuje ke kácení stromu. V rámci znaleckého posudku se posuzují stromy, které jsou v dostupu té silnice, aby znalec mohl ohodnotit, zda to ohrožuje provoz. Jestli jsou na pozemku ŘSD či nikoliv, není z hlediska ohrožení podstatné. Technický nepřehled v katastrálním území je obrovský, postupně nastupuje digitalizace. Silniční [redacted] neví, o čí pozemek se jedná. Znalecké posudky vyžadovali lidé, kteří měli správu na starosti, případně oddělení výstavby při větší rekonstrukci, nebo oddělení [redacted]. Pokud byl on ředitelem, tak se tím zabývali technici na provoze a připraváři na oddělení přípravy. [redacted] byl [redacted] [redacted] [redacted] byl [redacted] [redacted] a [redacted] byl [redacted] určený pro tento okres. Je možné, že s tímto posudkem měli něco společného, ale konkrétně se tyto věci na úrovni [redacted] neřešily. Pokud by byl obdržen posudek, pak by byl přidělen příslušnému oddělení, ověřil by objednávku a byl by zařazen do podkladů, které jsou pro rekonstrukci potřebné. V rámci ŘSD byly nastaveny kontrolní mechanismy. Správa Liberec nemá dělníky, pracuje zde 26 lidí a dělá výkon zhruba 1 miliardu ročně, tedy dendrologický průzkum, který stojí řádově několik desítek tisíc, byl pro činnost organizace velmi málo významný. Při týdenních poradách referovali jednotliví vedoucí o tom, jak jejich práce probíhá, nepřijde jen s jedním podkladem. V rámci Libereckého kraje je kontroloval jako [redacted] pak se to kontroluje na poradách generálního ředitelství. Reálně není možné, aby proběhla nejdříve kontrola a pak se to referovalo na generální poradě. Největší škoda je z roku 2008, kdy se řeklo, že outsorcovat se bude všechno, je to hlubší debata, která by zabíhala do politiky. Porady probíhaly tak, že to probrali s vedoucími a dál se nějaké výstupy neřešily. Nedovede si představit, jak je konkrétně kontrolovat. Je to multidisciplinární záležitost, příprava stavby, je třeba získat desítky rozhodnutí, činnost může kontrolovat jen podle výstupů, a ještě jim musí věřit. Nadřízený neví, na které organizace má vedoucí žádosti poslat, jednotlivé úkony kontrolovat nelze. Dále je potřeba mít žádost o kácení, musí mít náhradní výsadbou a ornitologický průzkum, pokud to bude mimo vegetační klid. Neví, proč byl v roce 2015 zadáván další znalecký posudek. Ví, že v té době oddělení výstavby připravovalo rekonstrukci komunikace u [redacted] což řešili s [redacted] [redacted]. Bylo to závislé na penězích, v té době existovala spolupráce mezi ŘSD a společností [redacted] ohledně dendrologického průzkumu. Správa má 26 lidí, pokyny byly vydávány přímo a většinou ústně. Jednou za čtvrt roku se vyhodnocovaly záznamy z porady, úkoly, které nebyly splněny, ti lidé odůvodňovali. Organizační řád byl dodržován, bývalo to i předmětem interního auditu. Oddělení vnitřní kontroly bylo přísné, zejména na veřejné zakázky. Poštu rozděloval on, na jednotlivé útvary a jejich vedoucí. Systém ve správě Liberec byl takový, že měli 4 okresy a tak 4 silniční inspektory. Inspektor zajišťoval styk ŘSD s třetími stranami. Ze zákona měl povinnost silnice kontrolovat jednou týdně. Výstup se z kontroly činil, pokud byla nějaká nehoda, tak zpracoval požadavkový list na jejich partnery na údržbu a ti to napravili. Ohledně stromů zajišťoval odstranění větví, vizuálně kontroloval, zda je zachovaný průjezdný profil silnice. Ani to se dnes nedodrží, protože profilem je v krajnici myšlena čára 4 metry. Po předestření části organizačního řádu ke specifikaci kontroly uvedl, že dřeviny nejsou součástí ani příslušenstvím komunikace. ŘSD na svém majetku žádné dřeviny nevysazuje ani neudrží, vyjma okružních křižovatek. Silniční inspektoři byli kmenoví zaměstnanci. Vše, co bylo potřeba na silnici udělat, musel dělat někdo, kdo byl s nimi ve smluvním vztahu a na to se soutěžila tzv. běžná letní údržba. Původně to byla představa Prahy, že se bude silniční vegetace nějak postupně sledovat, z toho vyplynuly ty znalecké posudky.

5. [redacted] [redacted] uvedl, že pracoval na [redacted] oddělení jako [redacted] měl na starosti silnice v okrese Česká Lípa, a to od roku 1999 do roku 2016. Staral se o silnice, odstranění závad, realizaci opravy povrchu či zeleně. Do jeho kompetence spadalo odstraňování dřevin, náletů a podobné zeleně, proto bylo zapotřebí udělat posudky, na jejichž základě se pak odstraňovaly nebezpečné stromy, posudky zadávalo ŘSD, na základě třeba jeho popudu či od obcí. Obhlídky silnic dělala externí firma, která prováděla údržbu, a to dvakrát týdně. Pokud dospěli k závěru, že je tam nějaká dřevina, která by tam být neměla, většinou se zadával posudek, ŘSD pak vystavilo

objednávku. K předloženému posudku [REDAKCE] uvedl, že jej zadával on přes ŘSD na základě toho, že stromy byly ve špatném zdravotním stavu. Už neví, od koho se to dozvěděl. Byl seznámen s jeho obsahem, projednal to s [REDAKCE] s tím, že až bude finanční krytí, tak by realizovali jejich odstranění. Takových míst bylo v rámci Libereckého kraje hodně, tyto věci pak řešilo vedení. Pokud by bylo v posudku uvedeno, že musí dojít k bezodkladnému pokácení dřevin, tak by se pokusili ty stromy odstranit. Když jde o větší rozsah, tak se musí žádat příslušný úřad o povolení. Nebylo možné obejít takové povolení, čekalo se na finanční prostředky. K dotazu, zda by tak jednali i v případě bezprostředního spadnutí stromu, uvedl, že se tam chystala rekonstrukce sinice, tak byl za [REDAKCE] že se to udělá v rámci stavby, s čímž on souhlasil. Rekonstrukce proběhla v letech 2015 – 2016 a při ní nedošlo k odstranění dřevin, [REDAKCE] byl nemocný, když to s ním pak projednal, slíbil mu, že nejvíce poškozené stromy odstraní. K dotazu na kontrolu uvedl, že jej upozorňoval, ale do doby, než odešel do důchodu, tak k tomu nedošlo. Komunikace probíhala ústně. Ohledně povolení skácení se to posuzovalo podle stupně poškození v posudku. V tomto konkrétním posudku byl stupeň poškození nejhorší, proto i z finančních důvodů požádal [REDAKCE] o jejich odstranění v průběhu rekonstrukce. S [REDAKCE] objížďeli celý úsek, on tam pak sám zajel a stromy posuzoval. Zadání tedy bylo, aby posoudil všechny stromy v tom daném úseku. Pokud byl posudek zpracován v roce 2013, pak byl standardní postup, že se s jeho závěry pracovalo v horizontu dalších let, a to důvodu finančních možností. Posudků ohledně havarijního stavu měli asi 5 – 6, přišly všechny najednou. Podklady dával [REDAKCE] O posudku od [REDAKCE] nevěděl, bavili se o tom v rámci celého kraje, jinak nic. Pro něj bylo výsledkem jedno vyhotovení znaleckého posudku, o dalším neví.

6. **Znalec** [REDAKCE] uvedl, že zadavatelem posudku bylo ŘSD, osobně jednal s [REDAKCE] který jej požádal, že stromy v té lokalitě nejsou v pořádku. Jednalo se o vzrostlé dřeviny se zaměřením na rizikové stromy; cílem většiny posudků je vyhledání problematických dřevin, aby objednatel mohl sjednat nápravu. Stromy nebyly předem označeny, to záleží na znalci, aby úsek zkontroloval. Pro zhotovení posudku měl k dispozici pouze objednávku, tak využil mapové podklady dostupné na webu a stromy lokalizoval pomocí GPS. Pak měl k dispozici dendrologické pomůcky a osobně každý strom měřil. Vyhodnocoval jejich perspektivu, zdravotní stav a provozní bezpečnostní stav. Při odstraňování stromů jsou dvě možnosti, buď požádat orgán ochrany přírody o povolení ke kácení a čekat, zda je povolení vydáno či nikoliv. Pokud se zjistí, že stav stromu je závažný a aktuální, tak zákon umožňuje pokácet strom neprodleně a nečekat na rozhodnutí úřadu. Doslova je to v závěru posudku, bylo to vypíchnuto červeně, že tyto dřeviny jsou označeny za havarijní. Touto formulací se snažil zadavateli sdělit, že na takové komunikaci s přítomností těchto stromů není možné zajistit bezpečný provoz, každý, kdo tam projížděl, byl ohrožen pádem havarijního stromu. K druhému posudku měl k dispozici meteorologické údaje, byť nebyly pořízeny přímo z této lokality, a šlo tam tehdy o silný vítr, pokud by tam stál zdravý a nepoškozený strom, tak by k jeho pádu nedošlo. Na ostatních stromech stejného vzrůstu nedošlo k žádnému poškození. Z toho se dá usuzovat, že ten vítr na pád stromu možná měl vliv, byl pomyslnou poslední instancí. Mohlo k tomu dojít i za bezvětří. Strom se nacházel minimálně tři roky v suchém stavu a nikdo přesně neřekne, jaký den to spadne, ale jednou k tomu dojít muselo. Ten strom neměl na tom stanovišti zůstat. V roce 2017 byl požádán o další posudek policií kvůli smrtelné nehodě. Měl k dispozici fotografie a na místě ještě byly části stromu a pařez, který byl napadený dřevokaznými houbami. Na Googlu bylo vidět při opakovaném focení, že ten strom je prokazatelně suchý, jeho stav se nezlepšoval, takže závěry obou posudků jsou takové, že strom se nacházel v havarijním stavu, o to více v roce 2017. V roce 2013 byl strom navržen pro nevyhovující zdravotní stav ke skácení, jiný zákrok nebyl možný. Hodnocení, které provedl v roce 2013, nebylo nijak složité, strom byl suchý a bylo to na první pohled patrné. Z fyziologického pohledu nemohlo dojít k tomu, že by strom regeneroval, byl mrtvý a docházelo k postupnému rozkladu dřeva. Z osobní znalosti ví, že to místo bylo vykáceno až po té nehodě. Všechny ty suché a havarijní stromy už tam nejsou, došlo k tomu ale 8 - 9 let od posudku. Od [REDAKCE] mu bylo cestou vymezeno a ukázáno, o které stromy se jedná, neměřili

žádnou vzdálenost od krajnice. Neřešil, čím ty stromy jsou, věnoval se jen jejich zdravotnímu stavu. Součástí zadání nebylo, aby zjišťoval, kdo je jeho vlastníkem. Nebyl o to požádán. Po jeho prvním posudku byla skácena jedna stará lípa, která tam byla také označena jako havarijní, ale má pocit, že to ■■■■■ upřednostnil, protože se nacházela vedle obytného objektu. Jako znalec může vyhodnotit vizuální symptomy a když je strom suchý, tak už je to nejmíc, horší stav u živého organismu nemůže konstatovat. V tom stromě probíhal proces postupného rozpadu a není v moci žádného znalce, zda se to stane dnes či zítra. Je to hodnocení pro správce zeleně, že může konat a nestojí mu v cestě zákon o ochraně přírody. Pokud by se k tomu postavil jako osoba, které znalec sdělí, že má na zahradě havarijní dřevinu, tak by konal bez ohledu na zákon. Nezohledňoval, že tak má být konáno v době vegetačního klidu, byl označen za stav neprodlené. Viditelně špatný zdravotní stav těch stromů v té lokalitě byl, jednalo se o ukázkovou mrazovou kotlinu, stromy tam byly v podstatně horším zdravotním stavu, než jinde.

7. **Znalec** ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ uvedl, že je jednatelem společnosti ■■■■■ od jejího založení, asi od roku 2004. Provádí dendrologické průzkumy stavu stromů, zejména z pohledu jejich provozní bezpečnosti a navrhuje plány péče. Byli vícekrát osloveni obžalovanou. V prvním kroku je to tzv. pasport, tedy soupis doprovodné vegetace komunikací, v následujících krocích to je aktualizace, výsledkem šetření bývají návrhy ošetření, kácení a řezů a současně provádí technický dozor. Soupis vegetace činí na základě vlastního terénního průzkumu. K části z výstupu z jejich znaleckého posudku uvedl, že na svých závěrech trvá. V rámci průzkumu neprovádí geodetické zaměření. U silnic první třídy mají k dispozici výpis z katastru nemovitostí, také v rámci terénního šetření se řídí tímto podkladem. U silnic nižší třídy často naráží na to, že vlastnické podklady neodpovídají lokalizaci komunikace, tam pak postupují podle zákona o pozemních komunikacích, podle definice příslušenství komunikace, stejně postupovali v roce 2016. Co se týče zhodnocení stromu, vysvětlil uváděné pojmy. Metodika odpovídá oborovému standardu ohledně hodnocení stavu stromů. Fyziologické stáří č. 4 označuje dospělého jedince, tedy strom, který již dorostl. V rámci škály perspektivy byl strom označen za neperspektivní, a to v důsledku jeho fyziologického stavu. Vitalita zbytková znamená, že strom vykazoval výrazný vitální ústup bez možnosti revitalizace, tedy návratu do funkčního stavu. Zdravotní stav řeší všechny defekty z hlediska mechanické integrity, stav silně narušený znamená stav před úplným rozpadnutím. Celkový stav značí hodnotu, kterou používají pro doprovodnou zeleně komunikací, přičemž zde je č. 5 - rizikový strom doporučený k odstranění. Následuje ošetření stromu - postupné kácení s překážkou v dopadové ploše - naléhavost okamžitě, nebezpečí z prodlení. K tomu svědek uvedl, že bylo potřeba ten strom bezodkladně odstranit. Ročně firma zhodnotí asi 200 000 stromů. Neví o tom, že by před nimi byl strom zhodnocen místním dendrologem. Pro pasportizaci zeleně si je objednáva ředitelství ŘSD. Zpravidla dělají plošnou inventarizaci a na vyžádání pak dělají posudky pro konkrétní stromy. V této věci dělali kompletně kraj, přišla objednávka a sepsaná smlouva, na základě toho proběhne realizace. Znalecký posudek putuje striktně k zadavateli. Lokalizace probíhá na základě fotomapy, hodnotitel má k dispozici GPS, ale je to nepřesné, takže zaměřování probíhá vizuálně. Data jsou vytvářena v mobilní aplikaci a následně aplaudována na server pro používání vlastníkem dat. Hodnotitel má k dispozici mapu, kde má pozici GPS a podle ortofotomapy a svého zvažení vkládá pozici toho stromu. K dalšímu dotazu ohledně mapy, kde je strom na pozemku č. ■■■■■ a není tak na pozemku ŘSD, uvedl, že se tu řeší souběh dvou zájmů. Jednak je to vlastnictví stromu na základě vlastnictví pozemku, na druhé straně jsou zájmy správce, který podle zákona o pozemních komunikacích řeší stromy na území stavby, nepohybují se striktně v rámci vlastnických vztahů, ale řeší stromy, které jsou v území, jež spravuje správce komunikace. Je to terénní šetření, takže nemají možnost provádět tyto specifikace. Data jsou předána správci vlastníkovu a ten pak rozhoduje, jestli daný strom bude nebo nebude řešit.

8. Za souhlasu stran byly čteny úřední záznamy o podání vysvětlení. ■■■■■ byl ■■■■■ úseku na Správě Liberec od roku 2012. Do jejich kompetence spadá i starost o stromy a keře na silnicích I. třídy, přičemž se rozlišuje umístění stromů na stavbě silnice a na silničních pozemcích ve správě ŘSD. ■■■■■ byl jeho ■■■■■ na funkci ■■■■■. Pokud je v posudku uvedeno, že jej zadával ■■■■■ tak by to mělo vyplývat z objednávky. Objednávku podepisuje ■■■■■ a svědek o tom posudku věděl, ale vzhledem k množství věcí, kterými se musel zabývat, tak na to zapomněl. Posudek zadali ■■■■■ pro konkrétní úsek silnice, později také firmě ■■■■■ s.r.o. pro evidenci silničního stromoví pro celý kraj, a to asi v roce 2016. Z posudku a evidenčních sdělení firmy ■■■■■ se dozvěděli, že strom není na jejich pozemku, ale to jejich zaměření bylo zřejmě nepřesné, protože následným zadáním a geodetickým měřením zjistili, že strom je na jejich pozemku. Z výstupu zjistili, že je najednou potřebné pokácet 1 462 stromů v celém kraji. Věděl o tom, že ■■■■■ předával posudek ■■■■■ nebyl přímo u toho, a to v době, kdy se rozbíhala oprava a výstavba silnice ■■■■■ – ■■■■■. Sám už potom se o posudek ani o výsledky nezajímal, protože na to neměl čas. On byl stejně tak jako ■■■■■ a ten to měl na starosti, ale nezříká se odpovědností, protože to bylo i v jeho kompetenci, ale nijak ho jako ■■■■■ nekontroloval. Pokud jsou označeny či vytipovány stromy ke kácení, musí požádat o povolení k jejich kácení příslušný orgán životního prostředí, kterými jsou městské a obecní úřady, což trvá nějakou dobu. Orgán inspekce životního prostředí neuznává institut toho, že pokud by se kácely stromy ihned bez příslušného povolení, a to i přesto, že se jednalo o havarijní stav stromu, tak by mohli dostat i vysokou pokutu, což ví od kolegů z jiných krajů, že se tak již stalo.
9. ■■■■■ pracoval jako ■■■■■ úseku ■■■■■ od září 2016 po ■■■■■. Jeho hlavní náplní práce je vedení výstavby nových komunikací, případně spolupráce s provozním úsekem při zajišťování větších akcí typu rekonstrukce komunikací. Přestože spolupracují s provozním úsekem, tak se mu do ruky nedostal posudek na kácení stromů z roku 2013, dozvěděl se o něm až po této nehodě, jelikož si ■■■■■ dělal hodně věcí sám. Neví, jestli si ŘSD značí stromy, které jsou v jeho majetku, existuje nějaký program na kácení. Když na něj přešla agenda po kolegovi, tak agendu procházel a žádný posudek nenašel. Nevzpomíná si, že by se taková záležitost projednávala na poradě vedení. Kácení stromů spadá na úsek provozní, pokud potřebuje jeho úsek v rámci výstavby kácet stromy, tak se to připravuje v rámci projektové dokumentace. Při opravě silnice v úseku ■■■■■ – ■■■■■ došlo k opravě a pokládce asfaltových povrchů, při tom došlo ke kácení jen náletových dřevin v okolí propustků. Pro běžné kácení má provozní úsek peníze v rámci údržby komunikací samostatně, pokud je potřeba větší částka, tak se to projedná na poradě. Pokud oni na věci nemají peníze, tak žádají generální ředitelství.
10. ■■■■■ uvedl, že pracoval jako ■■■■■ u společnosti Europe Trade Ostrava. Toho dne řídil dodávku ■■■■■ bylo to auto pro jeho zaměstnavatele, technicky bylo v pořádku. Ve voze jel sám a byl řádně připoután. Byl silný vítr, nepršelo ani nesněžilo, viditelnost byla dobrá. Jel z kopce asi 60 km/h a viděl padající strom asi 200 metrů před sebou zprava doleva. V protisměru jelo nákladní vozidlo ■■■■■ a bylo mu jasné, že ten strom spadne přes celou vozovku, proto začal prudce brzdit a rozsvítil výstražná světla. ■■■■■ stále jela, je si jistý, že její řidič ten strom neviděl, měl ho mimo zorný úhel. Strom spadl přímo na přední část kabiny, přelomil se a střechu kabiny sklopil směrem dolů k zadní části vozidla. ■■■■■ pokračovala směrem k němu, přitom se stáčela do jeho jízdního pruhu. On si najel co nejvíce vpravo, levou boční a zadní částí však ■■■■■ narazila do něj bočně. Náraz nebyl silný a nijak extrémně jej neposunul. Zastavil na krajnici a viděl, že ■■■■■ pokračovala v jízdě, vyjela mimo vozovku a narazila do stromu mimo vozovku. Střecha kabiny byla přes řidiče, ten nejevil známky života, tak běžel na silnici, aby zastavil další vozidla a zavolal pomoc. Jemu nebylo způsobeno žádné zranění ani škoda, na vozidle, které řídil, byla rozpárána v levé části spodní část skříně, což pak řešil jeho zaměstnavatel.

11. Za souhlasu stran byl čten znalecký posudek ohledně geodetického zaměření stromu s jeho doplňkem a znalecký posudek z odvětví soudní lékařství a toxikologie. Dále byly čteny listiny, založené ve spise. Jednalo se o žádosti o povolení kácení dřevin, mapovou přílohu, zprávu o prvotním stavu prohlídky, odborná vyjádření, katastrální mapu, sdělení ŘSD, smlouvy o dílo, objednávku, sdělení ■■■■■■■■■■ odpovědi správních orgánů, protokol o nehodě v silničním provozu s plánkem a fotodokumentací, protokol o zajištění vozidla, protokol o vydání věci, žádanku a protokol o technické prohlídce se záznamem tachografu, mapy, záznam o nahlížení do katastru nemovitostí, preventivní prohlídku poškozeného, jeho pracovní smlouvu a dohodu o provedení práce, rozhodnutí Okresního úřadu Děčín k poškozenému, organizační řád ŘSD. Dále to byly smlouvy o poskytování služeb, tabulky ohledně kácení stromů, žádost o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, rozhodnutí Obecního úřadu Stvolínky a Městského úřadu Česká Lípa, sdělení Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru dopravy, fotodokumentaci, sdělení ředitele správy Liberec, sdělení starostky Obecního úřadu Stvolínky, sdělení Obecního úřadu Jestřebí, žádosti ŘSD o povolení kácení, různá sdělení a mapy, vyjádření dalších dotčených správních orgánů, kolaudační souhlas a rozhodnutí, interní strukturu ŘSD, jejich roční zprávu o výsledcích finančních kontrol a výroční zprávu a sdělení Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru silničního hospodářství. Soud sám opatřil novinový článek z Mladé Fronty Dnes s výzvou ŘSD.
12. Na základě provedeného dokazování dospěl soud k bezpečnému závěru, že se skutek, popsáný v obžalobě, stal, spáchala jej obžalovaná a právní kvalifikace je přílehlavá. ŘSD je příspěvkovou organizací, jež byl zřízena ministrem dopravy a spojují na základě zřizovací listiny ze dne 4. 12. 1996. Každý rok je vydáván Organizační řád, který upravuje zásady a pravidla vnitřního řízení. Organizace je povinna řídit se obecně závaznými právními předpisy, zejména zákonem o pozemních komunikacích, zákonem o ochraně přírody a krajiny apod. Nutnou podmínkou je kontrola na všech stupních řízení, zejména kontrola, zda a v jaké kvalitě jsou plněny stanovené úkoly a zda je dosahováno stanovených cílů, dále vzájemná součinnost v rámci procesu. Jsou ustanoveni ředitelé závodů správ, kteří zajišťují jejich řízení a odpovídají za výkon a výsledky činnosti. Zvláštním je článek 42, kde se uvádí, že při zřízení týmu musí být vždy stanoven okruh jeho působnosti, pravomoci, odpovědnosti, složení a pravidla jeho jednání, jehož nedodržení se odrazilo v rámci odpovědnosti právnické osoby, nikoli odpovědnosti jednotlivého pracovníka, kterého se tak nepodařilo blíže specifikovat. Úsek provozní je zřízen za účelem zajištění výkonu údržby, opravy majetkové správy dálnic a silnic I. třídy. Odbor údržby mimo jiné odpovídá za metodické řízení údržby silnic, zajištění sledování nákladů a výkonů při údržbě a opravách a zpracovává problematiku vyhodnocení příčin dopravních nehod a řešení odstranění nehodových úseků pro potřeby silničního hospodářství. Odbor právní zajišťuje posuzování veškerých smluv a právních úkonů, avšak jen těch, které podepisuje generální ředitel z důvodu zabezpečení nezbytného právního servisu. Závod a jeho úsek výstavby silnic zpracovává plán údržby, připravuje podklady pro zadávání údržby a provádí prohlídky silnic. Podle článku 23 je Správa organizačním útvarem, zřízeným za účelem výkonu produkčních procesů, v rozsahu modernizace a opravy silnic a majetkoprávního vypořádání pozemků, současně vykonává nezbytný okruh podpůrných procesů, jako je bezpečnostní problematika. Provozní úsek pak tedy zajišťuje výkon vlastnických práv, prohlídky silnic a musí plnit další povinnosti plynoucí ze zákona o pozemních komunikacích, pro což je nutné zpracovat plán údržby a připravovat podklady pro zadávání údržby.
13. Nelze souhlasit s tvrzením, že obžalovaná plnila své povinnosti podle zákona o silničních komunikacích, když jejím výlučným posláním není péče o silniční vegetaci, naopak je to celý komplex péče o silniční síť, jenže údržba silniční vegetace pod tuto údržbu rozhodně spadá. Pokud tedy považuje za svou prioritu ve výstavbě a rozvoji infrastruktury, pak s tím lze souhlasit do té míry, že je její povinností poskytovat kompletní odbornou péči a plnit veškeré povinnosti, uložené jí zákonem, ať už si je v rámci svého normativního aktu, tedy v jejich případě

organizačního řádu, uspořádá v rámci vlastních nastavených priorit jakkoliv. Za tím účelem byl vyslechnut ■■■■■ coby ■■■■■ správy Libereckého kraje, který potvrdil, že v době jeho působení byly zpracovávány posudky na zeleň a považuje za právně nevyřešený stav, kdy je potřeba rozhodnutí orgánu životního prostředí k tomu, aby došlo k odstranění překážky, což se však nezakládá na pravdě. Správně citoval, že je zapotřebí kontrola přilehlé zeleně, k tomu slouží dendrologický průzkum a požádá se o vydání rozhodnutí příslušného úřadu o povolení kácení. Lze tento postup obejít, tedy pokácet dřevinu bez souhlasu, avšak se sankcí, dále uvedl, že pokud by hrozilo, že dřeviny bezprostředně ohrožují provoz, musí se udělat ambulantní řešení, například uzavřít část vozovky, měl však také uvést, že nejvhodnějším řešením by bylo právě uzavření vozovky za účelem neprodleného skácení nebezpečné dřeviny. Nelze souhlasit s jeho tvrzením, že dendrologický průzkum o bezprostředním ohrožení nehovoří, jen určuje potenciál nebezpečí a že nebezpečí, popsané v posudku, je neopravňuje ke kácení stromu. Z výsledku obou znaleců byl zjištěn opak. ■■■■■ do svého posudku z roku 2103 uvedl, že stav stromu je závažný a aktuální, což umožňuje strom pokácet neprodleně a bez svolení úřadu, když v závěru svého posudku označil dřeviny za havarijní a touto formulací sdělil zadavateli, že na takové komunikaci s přítomností těchto stromů není možné zajistit bezpečný provoz, což vyplývá z logiky věci. Co se týče druhého posudku, pak sice vycházel i z meteorologických údajů, že v době pádu stromu zde byl silný vítr a zdravý a nepoškozený strom by nespádl, k jeho pádu by však mohlo dojít i za bezvětří, když se strom nacházel minimálně tři roky v suchém stavu a nebylo přesně možné určit, kdy k jeho pádu dojde. Tedy již na základě jeho posouzení z roku 2013 byl strom navržen ke skácení s vyloučením jakéhokoli jiného postupu v rámci zachování bezpečnosti. V roce 2017 byl požádán o další posudek ze strany policie, kde dospěl ke stejnému závěru, strom se nacházel o to více v havarijním stavu. Označil jej za stav neprodleně, tedy mu nestojí v cestě zákon o ochraně přírody. Stejně tak ■■■■■ uvedl, že strom byl označen za neperspektivní, měl silně narušený stav a i on je označil za strom rizikový, doporučený ke skácení s okamžitou naléhavostí s nebezpečím s prodlení. Tedy z hlediska bezprostředního ohrožení skutečně není podstatné, zda se strom nacházel na pozemku ve vlastnictví ŘSD, či nikoli. Potvrdil dále organizaci uvnitř jeho úseku, správu zeleně měli na starosti technici a vedoucí provozního oddělení, oddělení výstavby a silniční technik.

14. Posudky ■■■■■ na úrovni ■■■■■ neřešil, dendrologický průzkum za řádově desítky tisíc korun byl pro ně velmi málo významný, což je nepřijatelná verze možností organizace celé struktury obžalované a měly být nastaveny mnohem účinnější a efektivnější mechanismy. K jeho možnostem coby ■■■■■ se vyjádřil tak, že na Správě Liberec pracuje 26 lidí a není v jeho silách kontrolovat úkony jednotlivých vedoucích, jejich činnost kontroloval jen podle výstupů, a to většinou ústních, což je tristní zjištění. Co se týče vyhotovení posudku v roce 2015, na základě dalších listin v podobě rozhodnutí o kolaudaci, tehdy byla připravována rekonstrukce této komunikace, tedy měli zpracovaný znalecký posudek v rámci dendrologického průzkumu, měli povědomost o nebezpečí z prodlení v případě neodstranění suchého stromu a měli zároveň možnost jej odstranit v průběhu plánované uzavírky komunikace, a to neučinili. Že byl organizační řád dodržován, jak tvrdí svědek, a mělo to odpovídat i závěrům vnitřního auditu, ještě neznamená, že bylo dodržováno vše, co je obsahem tohoto interního normativního aktu, čímž si v podstatě odporuje, pokud předtím uváděl, že kontroly všech výstupů vedoucích nedělala, neboť to nebylo v jeho silách a také z toho vyznívá, že audit nebyl zaměřen na údržbu vegetace a její dodržování a realizaci, když již od roku 2013 byl Správě Libereckého kraje znám výsledek znaleckého posouzení ■■■■■ stejně tak jako závěry znalce ■■■■■ ze společnosti ■■■■■.
15. Tím, kdo fyzicky prováděl kontrolu silnic I. třídy v této lokalitě, byl silniční ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ který také při výslechu uvedl, že jeho úkolem bylo odstraňování závad, včetně odstraňování dřevin, s tím také souviselo zadávání znaleckých posudků. Obhlídky udělala externí firma, která prováděla fyzickou prohlídku komunikace, obžalovaná pak provedla objednávku na posudek.

Potvrdil zadání tohoto znaleckého posudku přes obžalovanou, protože věděl, že stromy jsou v havarijním stavu. Za stěžejní lze považovat tu část výpovědi, kde doslovně uvedl, že byl seznámen s obsahem znaleckého posudku [REDACTED] a projednal to s dalším [REDACTED] [REDACTED] kdy se dohodli, že jejich odstranění budou realizovat, až bude finanční krytí. Jak vyplývá z předchozího odůvodnění, pokud obžalovaná prostřednictvím svých pověřených pracovníků či jiných zaměstnanců zjistí na základě odborného posouzení, že je za potřeby bezodkladně odstranit dřevinu, jež ohrožuje bezpečnost provozu na komunikaci, pak bylo její povinností odstranění zajistit. To, že tak neučinila a čekala na rozpočtovou položku, souhlas jiného orgánu v rámci organizace obžalované, či dokonce na realizaci plánované rekonstrukce v letech 2015 - 2016, kdy při uzavírce komunikace nedošlo k jejich odstranění, jen dokládá, jak nesystémově bylo řešeno vedení jednotlivých složek v rámci organizace, kdy výsledek znalce nebyl řešen vůbec. Opět byla dána přednost opravě a údržbě komunikace jako takové, tedy po její technické a provozní stránce, nikoli silniční vegetace, kterou sami svědci, coby zaměstnanci obžalované, označili za podružnou a také k ní tak laxně přistupovali. Tomu svědčí i pasáž, kde uvádí, že standardním postupem bylo pracovat se závěry znaleckého posudku v horizontu dalších let, bez ohledu na jednoduché a efektivní řešení v podobě pokácení ohrožujících dřevin bez souhlasu příslušného úřadu a nic na tom nemění obhajoba obžalované, kolik kilometrů je v jejich správě, kolik tam roste dřevin a jak dlouho trvá pokácení jednoho stromu, neboť to spadá plně do jejich kompetence a plnění povinností. Odpovědnost by podle něj měla být přenesena na [REDACTED] [REDACTED] který měl za úkol v rámci rekonstrukce zajistit odstranění dřevin. Ovšem tato komunikace proběhla ústně, požadavek nebyl zanesen do žádostí, které v průběhu rekonstrukce směřovaly k příslušnému správnímu orgánu, nadto [REDACTED] se nemohl k věci vyjádřit, neboť před trestním řízením zemřel.

16. Zvláštním v rámci organizačního řádu je článek 42, kde se uvádí, že při zřízení týmu musí být vždy stanoven okruh jeho působnosti, pravomoci, odpovědnosti, složení a pravidla jeho jednání, jehož nedodržení se odrazilo v rámci odpovědnosti právnické osoby, nikoli odpovědnosti jednotlivého pracovníka, kterého se nepodařilo blíže specifikovat a jednoznačně určit. Jak vyplývá z výsledku [REDACTED] znalecké posudky měly na starosti osoby, které měly správu na starosti, případně oddělení [REDACTED] či oddělení [REDACTED] [REDACTED] potvrdil, že nechal přes objednávku ŘSD vyhotovit znalecký posudek [REDACTED] který projednal s [REDACTED] [REDACTED] avšak bez ohledu na jeho obsah a zvýrazněnou neprodlenost kácení se dohodli, že odstranění stromu budou realizovat, až budou mít dostatečné finanční krytí, což bylo jejich obvyklou praxí. Podklady dával [REDACTED] [REDACTED] kterého nebylo možno k věci vytěžit, neboť před projednávanou trestnou činností zemřel. K němu se zase vyjádřil [REDACTED] [REDACTED] který po něm převzal v roce 2016 agendu jako [REDACTED] úseku [REDACTED] a který uvedl, že byť spolupracoval s [REDACTED] [REDACTED] úsekem, tak o posudku nebyl informován a dozvěděl se o něm až po nehodě. Na druhou stranu věděl, že [REDACTED] [REDACTED] předával posudek [REDACTED] [REDACTED] a to v době, kdy měla být realizována rekonstrukce komunikace [REDACTED] – [REDACTED] avšak o výsledky se nezajímal z toho důvodu, že na to neměl čas.
17. Kromě obsahu znaleckých posudků se k nim dostatečně vyjádřili i slyšení znalci. [REDACTED] [REDACTED] potvrdil výpověď svědka [REDACTED] [REDACTED] v tom směru, že jím byl požádán o zhotovení posudku na stromy v této lokalitě. Pro jeho zhotovení měl pouze objednávku, tedy využil mapových podkladů a poté vlastní dendrologické pomůcky, kterými měřil jednotlivé dřeviny. Coby znalec a odborník ve svém oboru se jednoznačně vyjádřil k možnostem zadavatele, tedy jak naložit se stromy, které jsou označeny za havarijní, proto to také zvlášť vyznačil v závěru svého posudku. Tím také vyjádřil oprávněné obavy o účastníky silničního provozu, pokud by došlo k pádu havarijního stromu na komunikaci. Ke konkrétnímu posuzovanému topolu se vyjádřil tak, že byl již minimálně tři roky suchý, bez možnosti revitalizace a jednou muselo dojít k jeho samovolnému pádu.

18. Podstatným tedy byl pro posouzení této věci znalecký posudek č. [REDAKCE] od [REDAKCE] [REDAKCE] ze dne 17. 6. 2013, který vyhotovil na základě objednávky obžalované pro posouzení zdravotního stavu stromů včetně návrhu sanačních opatření. U topolů kanadských uvádí, že stromy jsou ve špatném zdravotním stavu, mnoho jich je suchých a je navržena plošná asanace, rovněž tak lípa srdčitá. Zvýraznil vysoké riziko zasažení objektů a osob v případě selhání stromu na frekventovanou komunikaci. V přiložené tabulce je předmětný topol červeně zvýrazněn s tím, že je téměř suchý, s naléhavostí neprodleně odstranit, tedy pokácet. Pod bodem 2 uzavřel, že červeně zvýrazněné dřeviny na levé i pravé straně komunikace jsou vzhledem k havarijnímu stavu dřeviny určené ke kácení a bezpečnost a plynulost silničního provozu na hodnoceném úseku je zásadně ohrožena. Rovněž navrhl opatření, s odkazem na inventarizační tabulku, tedy provést asanaci havarijních jedinců v nejbližší možné době a nečekat na konec vegetace, čímž vyvrací vyjádření některých svědků, že byt' bylo třeba stromy pokácet, museli čekat na období vegetačního klidu. Jak vyplývá z provedeného dokazování, nebylo podle vyjádření právního odboru Krajského úřadu potřeba čekat na období vegetačního klidu, kdy se jinak obvykle provádí průřez stromů či jejich kácení, bylo možno tak učinit neprodleně, a až poté je spravit o výsledku.
19. [REDAKCE] [REDAKCE] při svém výslechu uvedl, že toho dne byl vítr, dle připojené zprávy Českého hydrometeorologického ústavu byla toho dne na nejbližší stanici Česká Lípa naměřena maximální rychlost větru 16,6 m/s, což odpovídá 7. stupni Beaufortovy stupnice – prudký vítr. Jak však znalec dodal, tento vítr zřejmě byl poslední instancí, na zdravý a nepoškozený strom by neměl vliv, avšak k pádu stromu by došlo a mohlo dojít kdykoliv, nelze se tedy odvolávat na zásah vyšší moci, když tristní zdravotní stav předmětného stromu a nejen tohoto, rekapituloval ve svém posudku z roku 2013. [REDAKCE] [REDAKCE] rovněž trval na výstupu z jím podaného znaleckého posudku ze dne 10. 8. 2016, respektive dodaného jeho společností, s níž měla obžalovaná smlouvu o provedení pasportizace zeleně, který byl rovněž zhotoven na objednávku od obžalované. Nebylo třeba provádět geodetické zaměření, měli k dispozici výpis z katastru nemovitostí a postupovali podle zákona o pozemních komunikacích. Doslovně vysvětlil uváděné pojmy. V případě předmětného stromu se jednalo o vzrostlého jedince, strom byl označen za neperspektivní s výrazným vitálním ústupem bez možnosti revitalizace. Celkový stav byl na stupni č. 5, rizikový strom určený k odstranění s naléhavostí okamžitě, pro nebezpečí z prodlení. Rovněž osvětlil, proč pro něj nebylo podstatné, na čím pozemku se strom nachází, protože jsou zde zájmy správce podle zákona o pozemních komunikacích, a pokud je obžalovaná správcem této komunikace, pak je zapotřebí řešit dřeviny na území stavby, tedy na komunikaci a přilehlé silniční vegetaci.
20. Na základě čteného znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství a toxikologie bylo bezpečně konstatováno, že při zevní prohlídce a pitvě zemřelého byla zjištěna devastující poranění hlavy, trupu a zde uložených orgánů, tedy mnohočetná poranění kostry a orgánů, jež nebyla slučitelná se životem a jeho smrt je v příčinné souvislosti se zraněními, jež utrpěl při dopravní nehodě. S tím koresponduje i protokol o dopravní nehodě s připojeným plánkem a fotodokumentací, tedy kde k dopravní nehodě došlo a s jakými následky. Plně korespondující je i výpověď svědka [REDAKCE] který potvrdil, že viděl při jízdě z kopce, jak padá strom na komunikaci, a to přímo na projíždějící vozidlo, řízené poškozeným [REDAKCE] který jej však v tu chvíli vidět nemohl. Pádem stromu na kabinu nákladního vozidla poškozeného [REDAKCE] došlo k jeho okamžitému usmrcení, a vozidlo se nekontrolovaně pohybovalo dále po komunikaci, poté i přes opatření ze strany svědka [REDAKCE] tedy i při intenzivním brzdění a najetí na krajnici, došlo k jejich bočnímu střetu, přesto vozidlo poškozeného pokračovalo setrvačností dále, až vyjelo mimo vozovku a narazilo do stromu. Poškozený nebyl pod vlivem psychotropních či omamných látek, ani nebyla zjištěna žádná jiná zdravotní indispozice. Jeho zranění a smrt tak byly způsobeny pádem stromu na vozovku a na přední část nákladního vozidla, které v té době řídil.

21. Obžalovaná namítá, že na základě dodatečného měření nebyl předmětný topol na jejich pozemku, proto policie přistoupila k příbrání znalce z oboru geodézie a kartografie a posudky byly čteny se souhlasem obžalované a státní zástupkyně. Znalec ■■■ ■■■ uvedl v závěru posudku ze dne 24. 11. 2019 i ze dne 15. 1. 2020, že vzhledem k přesnosti zaměřeného bodu středu pařezu a lomových bodů vlastnické hranice nelze jednoznačně určit, na kterém pozemku se daný pařez nachází. Obsah těchto znaleckých posudků však nebyl obžalované v době pádu stromu znám. Jednalo se o silniční vegetaci, v tomto údolí se nachází alej stromů, kde předpokládali údržbu těchto stromů, ať už by rostly na pozemku, který spadá pod údržbu obžalované či na pozemku třetích osob, a bylo jejich povinností se údržbě náležitě věnovat. Určitý odraz naléhavosti vzniklé situace se zřejmě obžalovaná snažila řešit vydáním novinového článku v Mladé Frontě Dnes, vydanému dne 25. 11. 2021, který soud sám náhodně při četbě celostátního deníku opatřil, kde je uvedeno, že obžalovaná vyzývá majitele a spoluvlastníky pozemků podél silnic I. třídy z Turnova ke státní hranici a z Liberce na Vrchlabí, aby provedli kontrolu porostů na jejich pozemcích, a to do třiceti metrů od krajnice, s odkazem na kůrovcovou kalamitu a klimatické vlivy. Toto odůvodnění zcela neodráží nyní posuzovaný stav topolu, jehož pád je projednáván a soud je toho názoru, že se touto výzvou patrně chce obžalovaná do budoucna vyvinít, pokud by znovu došlo za obdobných okolností k pádu stromu v okolí komunikací, které mají ve své správě.
22. Obecní úřad Jestřebí poskytl své rozhodnutí jako příslušný orgán ochrany přírody na popud tehdejší žádosti obžalované (podané až po popisovaném trestním jednání) a povolil kácení dvou topolů kanadských mimo období vegetačního klidu s ohledem na jejich zdravotní stav a jejich růst u veřejné komunikace a možnost ohrožení účastníků silničního provozu. Žádost však původně vzešla od manželů ■■■ ■■■ kteří bydlí v blízkosti těchto stromů, a citují v dopise, že upozorňovali na kácení stromů a byli odbyti, že stromy jsou zdravé. Rovněž poukázali na skutečnost, že jedna lípa spadla v blízkosti plynové nádrže, kterou mají na pozemku pro vytápění domu. Je tedy evidentní a toto rozhodnutí příslušného správního orgánu jen dokládá oprávněnost podané obžaloby, že obžalovaná měla snadnou možnost požádat o kácení stromů, o nichž bezpečně věděla, že ohrožují provoz na komunikaci, o jejich pokácení i mimo období vegetačního klidu, tedy v podstatě bezprostředně, aniž by čekali na „pozdější finanční krytí“, jak uváděli jednotliví zaměstnanci obžalované. Z jejich dalšího písemného vyjádření, a to i dalších dotázaných správních orgánů, jasně vyplývá, že taková žádost nebyla v roce 2013, kdy byl znám obsah znaleckého posudku ■■■ ■■■ ani v pozdějším období roku 2016, kdy byly realizována oprava předmětné komunikace, podána vůči správnímu orgánu na povolení kácení předmětného stromu, byť k tomu měli jedinečnou příležitost. ■■■ ■■■ krajského úřadu pro agendu státní správy poskytl informaci, že při rekonstrukci silnice I/9 mezi ■■■ a ■■■ nebylo povolováno ani nařizováno kácení dřevin, předmětem povolování stavebních prací, jež zde byly na základě doložených stavebních povolení, a to včetně dočasných uzavírek, nebylo kácení stromů v havarijním stavu.
23. Jedním ze základních pilířů je tedy zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, kde se výslovně v § 9 odstavec 1 uvádí, že vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát a ten je podle § 3 povinen vykonávat její správu zahrnující zejména její pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy a může pověřit touto činností jinou osobu na základě veřejné zakázky. Podle § 13 je příslušenstvím silnice silniční vegetace. Podle § 15 silniční vegetace nesmí ohrožovat bezpečnost užití pozemní komunikace, a na návrh Policie ČR nebo po projednání s ní nebo na návrh silničního správního úřadu, je vlastník oprávněn kácet dřeviny na silničních pozemcích. Podle § 30 k ochraně pro rekonstruovanou silnici I. třídy slouží silniční ochranné pásmo ve vzdálenosti 50 metrů od osy vozovky a podle § 34 vlastník, případně správce komunikace, je oprávněn vstupovat na cizí pozemky za účelem opravy a údržby. Vlastníci nemovitostí v sousedství silnice jsou povinni strpět provedení nezbytných opatření k zabránění

padání stromů nebo jejich částí, o čemž rozhodne silniční správní úřad. Zvláštním předpisem je pak zákon o ochraně přírody a krajiny.

24. K možnostem řešení kácení dřevin se dostatečně vyjádřilo právní oddělení Krajského úřadu Libereckého kraje ve zprávě ze dne 4. 3. 2020. Povolení ke kácení dřevin vydává obecní úřad příslušné obce podle zákona o ochraně přírody a krajiny a toto může vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem. Definuje zde také pojem silniční vegetace, kdy cituje § 15 zákona o pozemních komunikacích. Úřadu není známo, že by správní řízení o povolení kácení dřevin bylo vedeno, ani silniční správní úřad nevydával návrh na kácení dřevin. Rovněž je zde upozornění na důležitý fakt, který připomínali oba znalci, že povolení ke kácení dřevin není potřeba, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život a zdraví, nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo provede za těchto mimořádných, avšak splněných podmínek, kácení, je oznámí orgánu ochrany přírody do 15 dnů. Stvrдили, že správu a údržbu silnice I/9 v Libereckém kraji vykonává obžalovaná. Tím byla vyvrácena část výpovědi ■■■ ■■■■ že vždy je zapotřebí rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci i za cenu, že hrozí pád stromu. Podstatnější zřejmě pro zaměstnance bylo, že by v případě odlišných zjištění mohl správní orgán vydat rozhodnutí o uložení finanční sankce, což je však pro posouzení této věci naprosto bezpředmětné, pokud obžalovaná prostřednictvím svých vedoucích pracovníků, kteří jsou k výkonu své práce určeni, věděla o hrozbě pádu několika stromů a nic pro jejich odstranění neučinila, tedy ani nebyla podána žádost o povolení kácení, ani nedošlo k okamžitému pokácení bez svolení, s dodatečným oznámením.
25. Obžalovaná přes opakované výzvy soudu nedodala projektovou dokumentaci ke stavbě rekonstrukce úseku ■■■ – ■■■ ■■■■ a to zejména k řešení vegetace okolo komunikace, aby případně na svou obhajobu mohla uvést, zda tehdejší jim známé posouzení havarijního stavu stromu se odrazilo v podávání žádostí na příslušný orgán ochrany přírody či jiný správní orgán. Dokazování i tak bylo učiněno zadost dodáním vyjádření a případných rozhodnutí dotčených správních orgánů za součinnosti státního zastupitelství.
26. Obžalovaná předložila smlouvu o poskytování služeb se společnostmi Silnice LK a.s., Eurovia CS a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. o údržbě travních porostů a ostatní vegetace na silnicích I. třídy na území Libereckého kraje, a to v období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018. Smlouvu za ŘSD podepsal ■■■ správy Libereckého kraje ■■■ ■■■■ I z této smlouvy vyplývá, že údržba silniční vegetace bude prováděna na písemnou výzvu oprávněné osoby objednatele k provedení služby, kdy bude vždy určen konkrétní dílčí termín plnění. V příloze 4 se uvádí specifikace předmětu smlouvy, pod bodem 3. to je řez a průklest stromů a kácení stromů. Neuvádí se zde však, na základě jakých konkrétních informací a podkladů, tedy například dendrologického měření či znaleckých posudků nebo odborných vyjádření, má poskytovatel pracovat a dílčí úkoly splnit. Pokud by byl těmto společnostem předložen znalecký posudek ■■■ ■■■■ jistě by z jeho zpracování a vyhodnocení byl adekvátní výstup těchto společností, což se však nestalo.
27. Jak vyplývá z výsledků jednotlivých ■■■■ či ostatních pracovníků obžalované, v podstatě jsou zde zaměstnání většinou ■■■■ pracovníci, jak uvedl tehdejší ■■■■ správy Libereckého kraje, pouze 26 lidí, kteří sice konali porady, ale z výpovědí všech aktérů jasně vyplývá, že podstatné pro ně bylo řešení opravy stávajících a výstavby nových komunikací, nikoli zhodnocení znaleckých posudků, k jejichž zhotovení sami dávali popud, ať již přes ■■■ ■■■■ který hodnotil daný úsek, či přes společnost ■■■ ■■■■ u které žádali posouzení celého kraje. Z výsledku těchto svědků bylo potvrzeno, že by zadán znalecký posudek zaměstnancem obžalované a s jeho obsahem byli seznámeni nebo měli být seznámeni příslušní ■■■■ pracovníci, avšak nekonali, tak jak měli, tedy neprovedli včasná opatření. Na základě výpovědí, hodnocených jednotlivě i v jejich souhrnu, nebylo možno přesněji konkretizovat případně fyzickou osobu, které by mohla být přičtena trestněprávní odpovědnost. Dne 21. 5. 2020 bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání nejen proti obžalované, ale i proti ■■■ ■■■■ jako zaměstnanci na pozici

referenta a zodpovědného pracovníka, s tím, že zanedbal v rozporu s příslušným ustanovením zákona o pozemních komunikacích a občanského zákoníku náležitou péči o tento strom, unesení však bylo následně vůči této fyzické osobě zrušeno. Pokud obsah znaleckého posudku doloženě znali a sdělil ve své výpovědi, že měl za to, že bylo s posudky náležitě jednáno, byť způsob jejich komunikace a výstupy z konaných porad byly nedostatečné, pak mu nelze klást k tíži zavinění předmětné dopravní nehody.

28. Podle § 8 odstavec 1 písmeno b), písmeno d) zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je v tomto případě trestným činem, spáchaným právnickou osobou, protiprávní čin, spáchaný v rámci její činnosti, jednala-li tak osoba ve vedoucím postavení nebo zaměstnanec při plnění pracovních úkolů. Podle odstavce 2 písmeno b) lze přičítat právnické osobě spáchání trestného činu, jestliže byl spáchán zaměstnancem na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynů právnické osoby nebo osoby ve vedoucím postavení, anebo proto, že tyto osoby neprovedly taková opatření, které měly provést podle jiného právního předpisu, nebo kterou po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu. Podle § 3 trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodařilo-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2 tohoto zákona. se dostatečně vyjádřil k tomu, jak probíhala jeho kontrola coby správy Libereckého kraje, když měl k dispozici pouze 26 kmenových zaměstnanců, a to většinu na pozicích, silniční techniky nevyjímaje. Dendrologický průzkum pro ně byl v podstatě bezcenný, prioritou byla oprava a výstavba komunikací a především tedy technická, inženýrská stránka náplně jejich činnosti. Probíhaly pravidelné porady, probrali zjištěné skutečnosti či postupy, ale výstupy z těchto porad se již neřešily, dá se tedy říci, že předpokládal, že bude s výsledkem, tedy po seznámení s předmětnými znaleckými posudky, nějak naloženo, část komunikace probíhala ústně, tedy bez doložitelného postupu, avšak jejich osud dále neřešil. Jak, mimo jiné, vyplynulo ze všech výpovědí zaměstnanců obžalované, záviselo to na finanční stránce, nikoli na neprodlenosti konání, jež byla ze závěrů znaleckých posudků zřejmá.
29. Z toho vyplývá, že jak zaměstnanci ve vedoucím postavení, tak řadoví zaměstnanci, kteří plnili pracovní úkoly, tedy prováděli kontrolu této komunikace I. třídy, měli povědomost o špatném zdravotním stavu většiny stromů, nacházejících se podél této komunikace po obou stranách, což také vedlo k vyhotovení prvního posudku od nijak však výstup, tedy závěr tohoto posudku, dále řešen nebyl, respektive byl odkládán na příští finanční krytí. Další možností, kterou tyto osoby měly, byl další posudek v rámci zadané pasportizace zeleně, který dospěl ke stejným závěrům, což se stalo o tři roky později, a byla zde možnost jej efektivně využít v rámci podání žádosti o povolení kácení, případně v rámci trvajících hrozby pádu konat bezprostředně bez povolení příslušného správního orgánu, a to v době rekonstrukce stávající komunikace, což opět nebylo z jejich strany učiněno.
30. Poslední možností obhajoby obžalované bylo spoléhat se na ustanovení § 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, kdy se právnická osoba zproští trestní odpovědnosti, pokud vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno na ni spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu zabránila. I v tomto bodě však byla obhajoba spolehlivě vyvrácena. Zástupce obžalované uvedl, že hlavní činnost obžalované spočívá ve výstavbě a rozvoji infrastruktury, od čehož se odvíjí výkon činnosti s různou prioritou a důležitostí, což v podstatě odpovídá výmluvám a nečinnosti vedoucích pracovníků. Nelze přisvědčit jeho tvrzení, že se strom jevil jako umístěný na pozemku, který nespadá do správy obžalované. Jak bylo vysvětleno shora, spadá to do povinnosti obžalované coby správce komunikace podle zákona o pozemních komunikacích. Tvrzení, že péči o silniční vegetaci věnuje náležitou, k čemuž vypočetl, kolik hodin by trvalo pokácení jednoho stromu, na kolik pracovních dnů a kolik bylo ve skutečnosti

vykáceno v daném období stromů, je naprosto irelevantní. Jak bylo uvedeno shora, obžalovaná je příspěvkovou organizací s celonárodní působností, jež se musí v rámci své činnosti řídit obecně závaznými právními předpisy, kam patří zejména zákon o pozemních komunikacích a zákon o ochraně přírody. Dále uvedl, že v rámci obžalované jsou zavedeny normativní akty a s nimi spojené auditní kontroly, které předcházely vzniku nežádoucích jevů a trestné činnosti, toto tvrzení však nebylo do doby vydání rozhodnutí nijak doloženo, byť na to obhajoba na počátku řízení před soudem poukazovala, nijak však své původní tvrzení nedoložila a v průběhu řízení byl zjištěn opak. Jedná se o tzv. compliance program, tedy že právnická osoba jedná v souladu s pravidly, a je tu možnost vyvinut se, pokud by měla a použila účinné nástroje k minimalizaci rizika a jednala s péčí řádného hospodáře. Je nutné splnit tyto body: 1. přiměřenost, 2. monitorování a přezkoumávání, 3. jednání top managementu, 4. vyhodnocení rizik, 5. due diligence, 6. komunikace. Jak bylo hodnoceno shora, a vyplývá to i z jejich organizačního řádu, tyto nástroje jsou obžalované známy, avšak nebyly řádně využity. Obžalovaná nemůže spoléhat na množství a úroveň vegetace kolem spravovaných komunikací s lakonickým tvrzením, že jich je mnoho, jestliže byla zřízena, mimo jiné, za účelem jejich údržby a měla k tomu využít efektivnější řešení, aby bylo průběžně odstraňováno nebezpečí z případného pádu stromů na komunikaci. Byť management konal porady, byly věcné, nijak nebyly ovlivněny získanými znaleckými posudky a jednotlivé osoby ve [REDAKCE] postavení buď nekonaly, nebo s tím nebyly dostatečně obeznámeny. S tím je úzce spojeno, že tak dostatečně nevyhodnotili rizika a spoléhali, že se tak nestane. Jestli bylo z jejich strany nastíněno, že probíhaly pravidelné vnitřní audity, pak není znám jejich výstup v této konkrétní oblasti, tedy opět je zřejmé, že byla celá struktura obžalované nečinná a nedostatečně používala tyto nástroje ke zmírnění rizik či případné trestné činnosti. Protože nebyl napříč celou hierarchií obžalované nastavený řádný systém kontroly a auditů, pak nelze hodnotit provedené dokazování v její prospěch a využít možnosti vyvinut se.

31. Za takto provedeného dokazování bylo najisto zjištěno, že obžalovaná coby právnická osoba prostřednictvím [REDAKCE] pracovníků a zaměstnanců nejednala v souladu s jednotlivými ustanoveními zákona o pozemních komunikacích ani podle zákona o ochraně přírody a krajiny a v důsledku zanedbání svých zákonných povinností, tedy v údržbě vegetace podél komunikace, jež spočívala v kontrole, údržbě a pokácení předmětného topolu, což nebylo prokazatelné v době, kdy byl vyhotoven první i druhý znalecký posudek na zdravotní stav stromu, nebyla provedena náprava v podobě náležité údržby a neučinili tak nezbytná opatření, aby zamezili nebo odvrátili následky, čímž zapříčinili vědomou nedbalostí, že došlo k samovolnému pádu stromu topolu kanadského na silnici I. třídy na vozidlo, které řídil poškozený [REDAKCE] který nemohl zabránit střetu, a došlo tak k pádu stromu na přední část vozidla, a ten způsobil devastující poranění s následnou okamžitou smrtí, čímž byla naplněna skutková podstata přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku.
32. Co se týče druhu a výměry trestu, v tomto případě se jedná o specifický případ spáchání nedbalostního trestného činu, jakým je přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku, za který může být obžalovaný potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. Podle § 7 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim se trestnými činy pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku, s výjimkou taxativně uvedených trestných činů v tomto paragrafu, tedy trestní odpovědnost je plně dána. Podle § 15 lze uložit vymezený okruh devíti druhů trestů. Jelikož se jedná o nedbalostní trestnou činnost, soud posuzoval věc analogicky jako v případě fyzické osoby, přičemž podstatným kritériem je fakt, že se jedná o příspěvkovou organizaci s mohutným rozpočtem, čítajícím stovky miliard korun ročně. Polehčující okolností je skutečnost, že ji lze posuzovat pro účely trestního řízení jako dosavadně bezúhonnou osobu. Je tedy třeba ukládat adekvátní trest, aniž by byl příliš represivní, či likvidační. Soud tedy přihlédl k obžalované coby celostátně působící organizaci, jež naprosto rezignovala na ochranu účastníků silničního provozu, což má plně ve své kompetenci, a také k jejím majetkovým poměrům. Zároveň si je soud vědom

toho, že uložení peněžitého trestu nesmí být na újmu práv poškozených. Proto jí byl podle § 18 odstavec 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, za použití § 67 odstavec 2 písmeno b) trestního zákoníku a § 68 odstavec 1, odstavec 2 trestního zákoníku, uložen peněžitý trest ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, tedy celkem 1 000 000 Kč, trest ryze výchovný, který nevede k finanční zátěži obžalované. S ohledem na charakter posuzované trestné činnosti, její fatální následky a také postoj obžalované po celou dobu trestního řízení, má soud za to, že je třeba veřejnost s uznáním viny obžalované seznámit v rámci generální prevence a vyvarování se obdobného jednání do budoucna, když v případě fyzických osob, souzených za takovou trestnou činnosti, přichází v úvahu rovněž uložení trestu zákazu činnosti, který by nebyl zde případný, proto bylo rozhodnuto zároveň o uložení trestu uveřejnění rozsudku, a to ve dvou celostátních denících, nelze uvádět konkrétní, to záleží již na výběru obžalované. Bylo možno určit rozsah, tedy stanovení textu, s ohledem na ucelenost výroku o vině a možnost nepříznivé moderace ze strany obžalované, pokud by jí byla stanovena povinnost bez dalšího pouze uveřejnění podstatné části výroku o vině, jí byla uložena povinnost uveřejnit jej plně ve výroku o vině, o trestu a o náhradě škody s tím, že údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, které je odlišná od obžalované, musí být před uveřejněním anonymizovány.

33. Při posuzování nároků na náhradu škody soud rozhodl následovně: poškozená Europe Trade s.r.o. se řádně a včas připojila s nárokem ve výši 206 345 Kč z toho důvodu, že v důsledku střetu s vozidlem ■■■■ jež řídil poškozený ■■■■ došlo neovladatelností jím řízeného vozidla ke střetu s protijedoucím vozidlem ■■■■ ■■■■ jež řídil zaměstnanec poškozené společnosti. Vozidlo ■■■■ bylo užíváno v nájmu touto společností, což doložila smlouvou o nájmu, fakturou ohledně opravy a dalšími náklady, spočívajícími v zajištění náhradního vozidla po dobu opravy, což soud považuje za nutné výdaje s tím spojené. Protože k poškození vozidla došlo v příčinné souvislosti s jednáním obžalované, tedy v důsledku způsobené dopravní nehody po prvotním pádu stromu, pak byl poškozené společnosti Europe Trade s.r.o. přiznán její nárok zcela a bez výhrad.
34. Poškozená ■■■■ ■■■■ se připojila s nárokem na majetkovou újmu ve výši 54 367 Kč za vypravení pohřbu, zřízení hrobu a pronájem hrobového místa. Jedná se o náklady, jež byly účelně vynaloženy v souvislosti s úmrtím poškozeného, řádně doloženy, proto byly bez výhrad přiznány. Dále požadovala nemajetkovou újmu spočívající v odškodnění duševních útrap ve výši 1 500 000 Kč. K tomuto bodu v rámci písemného návrhu byla citována příslušná ustanovení občanského zákoníku k odčinění duševních útrap osobám blízkým, bylo zde vyjádření ohledně intenzity vztahu poškozené a zemřelého, proto požaduje plné vyvážení jejich útrap v této výši. Podle § 2959 občanského zákoníku při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy osobám blízkým peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. Kritérii pro stanovení nemajetkové újmy jsou intenzita vztahu pozůstalého se zemřelým, jejich věk, hmotná závislost na zemřelém, satisfakce poskytnutá obžalovaným, dopad události do duševní sféry poškozeného, majetkové poměry obžalovaného a případné spoluzavinění zemřelého. Poškozená ■■■■ ■■■■ byla soudem vyslechnuta zejména na základě tvrzení obhajoby, že není zřejmé, zda je její nárok oprávněný, tedy jaký byl mezi manžely vztah. Na základě výslechu poškozené ■■■■ ■■■■ bylo zjištěno, že se v případě jejich manželství jednalo o harmonický vztah, trvajícím bezmála ■■■■ let, bydleli spolu v rodinném domku, který krátce před událostí doplatili. Tehdy měli úspory, její manžel byl zdravý a vitální, neměli žádné exekuce ani dluhy. Co se týče následků po dopravní nehodě, poškozená po nehodě nepracovala, psychicky se zhroutila a léčila se ambulantně u specialistů. V současné době musí obstarávat dům sama, což se odráží na jejím zdravotním stavu, musela si také najít nové zaměstnání. Je tedy evidentní, že vztah poškozené se zemřelým byl plně intenzivní, odpovídající představě normálně fungujícího vztahu mezi manželi, do čehož zasáhla smrt poškozeného ■■■■ jež způsobila náhlé a dlouhodobé duševní útrapy. Poškozenému ■■■■ bylo v době úmrtí ■■■■ let, řadil se tedy mezi osoby v produktivním věku, nic

nenasvědčovalo tomu, že by byl zdravotně nějak omezen, což vyplynulo jednak z výpovědi poškozené [REDAKCE] ale také ze znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství. Dopad této události je také z výpovědi poškozené zřejmý, neboť se psychicky zhroutila, musela vyhledat odbornou lékařskou pomoc a v podstatě dosud není se ztrátou manžela psychicky vyrovnaná. S tím úzce souvisí i pasáž její výpovědi, když uvedla, že od té doby, tedy po dobu 5 let, ji nikdo nekontaktoval ani se neomluvil, neví tedy, kdo je viník a zároveň není smířena s tím, že si obžalovaná ani neuvědomuje, co jí bylo způsobeno, což také bylo patrné z jejich postoje v rámci celého trestního řízení, včetně řízení před soudem.

35. Co se týče majetkových poměrů obžalované, pak tato coby příspěvková organizace spadající pod ministerstvo dopravy a spojů má rozpočet v řádu několika stovek miliard korun ročně, tyto poměry by bylo možno moderovat, aby přiznaná náhrada škody nebyla likvidační, což v jejím případě rozhodně nehrozí. Při posouzení všech kritérií, na základě nichž lze určit výši nemajetkové újmy za duševní útrapy, které byly v tomto případě plně prokázány, přičemž na straně obžalované nebylo zjištěno nic, co by zapříčinilo možnost snížení nároku poškozené, pak byl nárok na nemajetkovou újmu v požadované výši 1 500 000 Kč zcela přiznán. Stejným způsobem bylo postupováno ohledně nároku na nemajetkovou újmu u [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE] poškozeného [REDAKCE] jež se připojila již v první fázi trestního řízení. Byla jejich jediným dítětem, panovaly mezi nimi silné vazby a smrtí otce se jí změnil život, musí pomáhat matce, snaží se jí být oporou. Rovněž dceři poškozeného [REDAKCE] se nikdo neomluvil, ani ji nijak nekontaktoval. Ohledně [REDAKCE] zemřelého nebyly vzneseny žádné námitky, co se týče jejich vztahu, nebyla tedy ve věci vyslechnuta, její přihláška byla podána v písemné formě. Při zohlednění všech přecházejících kritérií má soud za to, že i její nárok na nemajetkovou újmu je podaný řádně a včas, proto jí byl bez výhrad přiznán v plné výši.
36. K poslednímu nároku v podobě nákladů na výživné ve výši 7 800 Kč měsíčně od 1. 5. 2018 do 31. 10. 2029 je nutné uvést, že zmocněnec poškozené argumentoval ustanovením § 2966 občanského zákoníku, dle kterého hradí škůdce při usmrcení peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni smrti poskytoval výživu. Je pravdou, že poškozená [REDAKCE] a poškozený [REDAKCE] byli manželé, měli tedy ze zákona vzájemnou vyživovací povinnost. Soud přihlédl k její výpovědi, že měli před smrtí manžela úspory ve výši 200 000 – 300 000 Kč, měli také ve společném jmění manželů nemovitost bez závazků, zároveň jí je nápomocna její [REDAKCE] jež vlastní polovinu dané nemovitosti. Lze aprobovat pouhou pravděpodobnost, že by poškozený [REDAKCE] mohl být ekonomicky aktivní do důchodového věku, tedy do roku 2029, přičemž by zřejmě stále byl schopen provozovat živnost, avšak nejedná se v případě poškozené [REDAKCE] o osobu, jež by byla na něm finančně závislá či zcela odkázána na jeho výživu. Rovněž nelze odhlédnout od faktu, že poškozená [REDAKCE] pobírá na základě rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 4. 5. 2017 vdovský důchod, jenž jí byl na základě oznámení úmrtí manžela přiznán, a to ve výši 7 485 Kč. Za tohoto stavu soud seznal, že požadovaná výše peněžitého důchodu po dobu domnělé aktivity poškozeného [REDAKCE] není nárokem, který by byl tak dostatečně doložen, že by byl v rámci adhezního řízení oprávněným, proto s ním byla poškozená [REDAKCE] odkázána na případné řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno do **osmi** dnů od jeho doručení, prostřednictvím Okresního soudu v České Lípě, podat odvolání, o kterém by pak rozhodoval Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci.

Odvolání může podat státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého výroku, může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícímu rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

Soudem přijaté prohlášení viny nelze odvolat. Skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze podle § 246 odstavec 1 písmeno b) trestního řádu napadat opravným prostředkem.

Odvolání musí být ve lhůtě osmi dnů od doručení opisu rozsudku nebo v další lhůtě k tomu stanovené předsedou senátu soudu I. stupně podle § 251 trestního řádu také odůvodněno tak, aby bylo patrné, ve kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen uvést, zda odvolání podává, byť zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Odvolání je třeba doručit **ve trojím vyhotovení**.

Toto právo nenáleží osobám, které se ho výslovně vzdaly.

Česká Lípa 25. února 2022.

Mgr. Zuzana Bohatá Koldovská, v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Knížková

Toto rozhodnutí nabylo ve výroku I. právní moci dne 25.01.2023 (Ředitelství silnic a dálnic ČR) ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 25. 1. 2023, č.j. 31 To 227/2022-980 a je vykonatelné dne 25.01.2023. Připojení doložky provedla Iva Souralová dne 28.02.2023.

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 25. 1. 2023 v senátě složeném z předsedy Mgr. Romana Buchala a soudců Mgr. Gabriely Pudilové a Mgr. Františka Boštíka, v trestní věci obžalované právnické osoby: **Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČ 65993390 o odvoláních obžalované a poškozené** [redacted] proti rozsudku Okresního soudu v České Lípě ze dne 25.2.2022, č. j. 33 T 66/2018-907,

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d/, f/ tr. řádu se napadený rozsudek zrušuje v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se rozhoduje tak, že

obžalovaná **Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČ: 659 93 390**, se sídlem Praha 4 - Nusle, Na Pankráci 546/56,

je vinna, že

jako právnická osoba jednající nezjištěnou osobou ve vedoucím postavení vykonávající řídicí a kontrolní činnost a nezjištěným zaměstnancem uvedenými v § 8 odstavec 1 písmeno b), d) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, v době od 1. 12. 2016 do 2. 3. 2017 v rozporu s § 9 odstavec 3 a § 15 odstavec 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, nesplnila svou povinnost dbát o náležitou údržbu a péči o listnatý strom topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházející se na pozemku p.č. [redacted] v obci [redacted] katastrální území [redacted] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, přičemž měla být provedena vhodná a přiměřená opatření vedoucí k pokácení uvedeného stromu, a současně nezbytnost neprodleně jej pokácet z důvodu silně narušeného zdravotního stavu stromu, která byla obviněné právnické osobě známa nejméně v době od 17. 6. 2013 ze znaleckého posudku č. [redacted] znalce z oboru ochrana přírody, a následně také od 10. 8. 2016 ze znaleckého posudku společnosti [redacted] a v důsledku zanedbání těchto povinností nebyla nezjištěným zaměstnancem právnické osoby

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Andraši.

provedena opatření k zamezení možných následků trestného činu, jež lze spravedlivě požadovat, spočívající v řádné kontrole, údržbě a pokácení tohoto stromu, aby nebyla ohrožena bezpečnost řádného užívání pozemní komunikace, kdy k jednání došlo v rámci činnosti obviněné právnické osoby, jímž se rozumí mimo jiných také údržba vegetace u silnic I. třídy, a zároveň toto opomenutí nezjištěného zaměstnance, který nezajistil náležitou péči a údržbu, nebylo zjištěno a napraveno ani žádnou z osob ve vedoucím postavení, uvedených v § 8 odstavec 1 písmeno a) až c) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, které v rámci činnosti organizace při kontrole nad činností zaměstnanců zejména nezajistily kontrolu uvedení závěrů znaleckých posudků svými podřízenými do praxe, což po nich lze rovněž spravedlivě požadovat, a neučinily tak nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků, čímž bylo zapříčiněno to, že dne 2. 3. 2017 v době kolem 12:20 hodin došlo v obci [REDAKCE], okres Česká Lípa, v km 56,925 silnice I. třídy č. 9, z důvodu havarijního zdravotního stavu, ke zlomení a pádu listnatého stromu topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházejícího se na pozemku p.č. [REDAKCE] v obci [REDAKCE] katastrální území [REDAKCE] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, z levé strany na nákladní motorové vozidlo tovární značky [REDAKCE] které řídil [REDAKCE] po silnici I. třídy č. 9 ve směru od obce [REDAKCE] na obec [REDAKCE], v důsledku čehož [REDAKCE] přejel s vozidlem do protisměru, kde se bočně střetl s protijedoucím nákladním motorovým vozidlem tovární značky [REDAKCE] řízeným [REDAKCE] a dále s vozidlem sjel do levého silničního příkopu, kde narazil do dalších topolů, následkem čehož [REDAKCE] utrpěl otevřené drtivé poranění hlavy s rozmožděním a výhřezem mozku a mozečku, zlomeninu těla a oblouku 7. krční obratle s předozadním posunem úlomku, mnohočetné zlomeniny všech žebor oboustranně v několika liniích a s úlomky žebor pronikajícími do obou hrudních dutin, zlomeninu hrudní kosti, roztržení skloubení mezi levou klíční kostí a nadpažkem, zlomeninu nadpažku levé lopatky, zlomeninu žeborních výběžků 1-5 bederního obratle oboustranně, otevřenou tříštivou zlomeninu okovce pravé loketní kosti, vícečetné trhliny a pohmoždění obou plic, odtržení levé plice od stopky, trhlínu osrdečníku, vícečetné trhliny síní a komor srdce oboustranně, povrchovou trhlínu pravé věnčité tepny, trhlínu hrudní srdečnice ve vzestupné části i v oblouku, zakrvácení obou hrudních dutin a lehké zakrvácení břišní dutiny, dvojitou trhlínu levé krční tepny, trhlínu bránice vpravo, rozmoždění sleziny s odhmožděním od stopky, trhlínu žaludku, pohmoždění těla slinivky břišní, vícečetné povrchové trhliny a centrální trhlínu jater, přehmoždění kořene jazyka, trhlínu hrotu jazyka, mnohočetné povrchové tržné ranky v obličejí a v obou horních končetinách, mnohočetné oděrky a podkožní krevní výrony celého těla, vícečetné tržné zhmožděné i řezné rány trupu a horních končetin a krku, kterým na místě nehody podlehl, kdy bezprostřední příčinou jeho smrti byla mnohočetná drtivá poranění kostry a orgánů neslučitelná se životem,

tedy

jednáním osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. b), písm. d), odst. 2 písm. a), b) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, jinému z nedbalosti způsobila smrt,

čímž spáchala

přečin **usmrcení z nedbalosti** podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů,

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Andraši.

a odsuzuje se

podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, za použití § 18 odst. 1 zák. č. 418/2011 Sb., § 68 odst. 1 tr. zákoníku a § 18 odst. 2 zákona č. 418/2011 Sb., k peněžitému trestu ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, celkem 1 000 000 Kč (jeden milion korun českých).

Podle § 23 zákona č. 418/2011 Sb. se obžalované ukládá trest **uveřejnění rozsudku** v plném znění výroku o vině a trestu ve **dvou celostátních denících**, s uvedením názvu právnické osoby a jejího sídla, přičemž údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, která je odlišná od obžalované právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění, musí být před uveřejněním anonymizovány, a to **ve lhůtě do 2 měsíců** od nabytí právní moci rozhodnutí.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit škodu **poškozené Europe Trade, s.r.o., IČ 01390961**, se sídlem 28. října 186/30, Ostrava – Moravská Ostrava, ve výši **206 345 Kč**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit škodu **poškozené [redacted]** narozené [redacted], bytem [redacted] ve výši **54 367 Kč**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu se obžalované ukládá povinnost nahradit nemajetkovou újmu poškozené [redacted] narozené [redacted] bytem [redacted] ve výši **800 000 Kč** a poškozené [redacted] narozené [redacted] bytem [redacted] ve výši **560 000 Kč**.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškozená [redacted] narozená [redacted] a poškozená [redacted] narozená [redacted] odkazují se zbytkem svých nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 256 tr. řádu se odvolání poškozené [redacted] **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uznal obžalovanou vinnou z toho, že obviněná právnická osoba Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČ: 659 93 390, se sídlem Praha 4 - Nusle, Na Pankráci 546/56, jednající nezjištěným zaměstnancem uvedeným v § 8 odstavec 1 písmeno d) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, v době od 1. 12. 2016 do 2. 3. 2017 v rozporu s § 9 odstavec 3 a § 15 odstavec 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, nesplnila svou povinnost dbát o náležitou údržbu a péči o listnatý strom topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházející se na pozemku p.č. [redacted] v obci [redacted] katastrální území [redacted] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, přičemž měla být provedena vhodná a přiměřená opatření vedoucí k pokácení uvedeného stromu, a současně nezbytnost neprodleně jej pokácet z důvodu silně narušeného zdravotního stavu stromu, která byla obviněné právnické osobě známa nejméně v době od 17. 6. 2013 ze znaleckého posudku č. [redacted], znalce z oboru ochrana přírody, a následně také od 10. 8. 2016 ze znaleckého posudku společnosti [redacted], a v důsledku zanedbání těchto povinností nebyla nezjištěným zaměstnancem právnické osoby provedena opatření

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Andraši.

k zamezení možných následků trestného činu, jež lze spravedlivě požadovat, spočívající v řádné kontrole, údržbě a pokácení tohoto stromu, aby nebyla ohrožena bezpečnost řádného užívání pozemní komunikace, kdy k jednání došlo v rámci činnosti obviněné právnické osoby, jímž se rozumí mimo jiných také údržba vegetace u silnic I. třídy, a zároveň toto opomenutí nezjištěného zaměstnance, který nezajistil náležitou péči a údržbu, nebylo zjištěno a napraveno ani žádnou z osob ve vedoucím postavení, uvedených v § 8 odstavec 1 písmeno a) až c) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, které v rámci činnosti organizace při kontrole nad činností zaměstnanců zejména nezajistily kontrolu uvedení závěrů znaleckých posudků svými podřízenými do praxe, což po nich lze rovněž spravedlivě požadovat, a neučinily tak nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků, čímž bylo zapříčiněno to, že dne 2. 3. 2017 v době kolem 12:20 hodin došlo v obci [REDAKCE] okres Česká Lípa, v km 56,925 silnice I. třídy č. 9, z důvodu havarijního zdravotního stavu, ke zlomení a pádu listnatého stromu topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházejícího se na pozemku p.č. [REDAKCE] v obci [REDAKCE] katastrální území [REDAKCE] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, z levé strany na nákladní motorové vozidlo tovární značky [REDAKCE] které řídil [REDAKCE] narozený [REDAKCE] po silnici I. třídy č. 9 ve směru od obce [REDAKCE] na obec [REDAKCE] v důsledku čehož [REDAKCE] přešel s vozidlem do protisměru, kde se bočně střetl s protijedoucím nákladním motorovým vozidlem tovární značky [REDAKCE] řízeným [REDAKCE] narozeným [REDAKCE] a dále s vozidlem sjel do levého silničního příkopu, kde narazil do dalších topolů, následkem čehož [REDAKCE] utrpěl otevřené drtivé poranění hlavy s rozmožděním a výhřezem mozku a mozečku, zlomeninu těla a oblouku 7. krční obrátle s předozadním posunem úlomku, mnohočetné zlomeniny všech žebor oboustranně v několika liniích a s úlomky žebor pronikajícími do obou hrudních dutin, zlomeninu hrudní kosti, roztržení skloubení mezi levou klíční kostí a nadpažkem, zlomeninu nadpažku levé lopatky, zlomeninu žeborních výběžků 1-5 bederního obrátle oboustranně, otevřenou tříštivou zlomeninu okovce pravé loketní kosti, vícečetné trhliny a pohmoždění obou plic, odtržení levé plíce od stopky, trhlínu osrdečníku, vícečetné trhliny síní a komor srdce oboustranně, povrchovou trhlínu pravé věnčité tepny, trhlínu hrudní srdečnice ve vzestupné části i v oblouku, zakrvácení obou hrudních dutin a lehké zakrvácení břišní dutiny, dvojitou trhlínu levé krční tepny, trhlínu bránice vpravo, rozmoždění sleziny s odhmožděním od stopky, trhlínu žaludku, pohmoždění těla slinivky břišní, vícečetné povrchové trhliny a centrální trhlínu jater, přehmoždění kořene jazyka, trhlínu hrotu jazyka, mnohočetné povrchové tržné ranky v obličeji a v obou horních končetinách, mnohočetné oděrky a podkožní krevní výrony celého těla, vícečetné tržné zhmožděné i řezné rány trupu a horních končetin a krku, kterým na místě nehody podlehl, kdy bezprostřední příčinou jeho smrti byla mnohočetná drtivá poranění kostry a orgánů neslučitelná se životem,

2. Jednání obžalované bylo kvalifikováno jako přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odstavec 1 trestního zákoníku za užití § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, a obžalované byl za uvedené jednání uložen podle § 143 odst. 1 trestního zákoníku za použití § 67 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a § 68 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku, podle § 18 zákona č. 418/2011 Sb., k peněžitému trestu ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, celkem 1 000 000 Kč. Podle § 23 zák. č. 418/2011 Sb. byl obžalované uloženo trest uveřejnění rozsudku v plném znění výroku o vině a trestu ve dvou celostátních denících, s uvedením názvu právnické osoby a jejího sídla, přičemž údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, která je odlišná od

obžalované právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění, musí být před uveřejněním anonymizovány, a to ve lhůtě do 2 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí.

3. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalované uložena povinnost nahradit škodu poškozené Europe Trade, s.r.o., IČ 01390961, ve výši 206 345 Kč a poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] nahradit materiální škodu ve výši 54 367 Kč. Dále okresní soud uložil obžalované podle § 228 odst. 1 tr. řádu nahradit nemajetkovou újmu poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] ve výši 1 500 000 Kč a poškozené [REDAKCE] narozené [REDAKCE] ve výši 1 000 000 Kč. Podle § 229 odstavec 2 trestního řádu byla poškozená [REDAKCE] narozená [REDAKCE] odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
4. Proti uvedenému rozsudku podala do všech jeho výroků odvolání jednak obžalovaná, a jednak poškozená [REDAKCE] jejíž odvolání směřovalo proti výroku o náhradě nemajetkové újmy, jímž byla tato poškozená odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.
5. Obžalovaná právnická osoba ve svém odvolání vyjádřila nesouhlas se závěry okresního soudu, kdy napadený rozsudek podle jejího názoru vykazuje řadu vad. V daném případě se jedná o specifickou situaci předvídanou § 8 odst. 3 č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále příp. jen TOPO), kdy je vyvozena trestní odpovědnost pouze právnické osoby, neboť se dle názoru obžaloby i soudu I. stupně nepodařilo zjistit konkrétní fyzickou osobu, která měla jednat způsobem uvedeným v § 8 odst. 1, 2 TOPO. Trestní odpovědnost právnických osob je založena na přičitatelnosti trestného činu spáchaného osobou fyzickou osobě právnické. Právnická osoba je považována za umělý konstrukt, který nemůže projevovat svou vůli přímo, její vůli za ni projevují osoby fyzické. V případě jednání trestněprávního za ni zaviněně jednají osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až d) TOPO za splnění podmínek § 8 odst. 1 a 2 TOPO. Smyslem § 8 odst. 3 TOPO je relativní osamostatnění trestní odpovědnosti právnické osoby v případě, že existuje určitý okruh fyzických osob, z nichž provedeným dokazováním není možné určit konkrétní osobu, jež se trestného činu dopustila. I bez zjištění konkrétní fyzické osoby však musejí existovat důvody, které by jinak dostatečně odůvodňovaly závěr, že skutek spáchala a bylo by proti ní zahájeno trestní stíhání. K použití tohoto institutu je proto třeba přistupovat velmi obezřetně, s vědomím, že skutečně musí podle zjištění orgánů činných v trestním řízení existovat fyzická osoba, která svým zaviněným jednáním naplnila znaky skutkové podstaty některého trestného činu. Aplikační meze tohoto ustanovení stanovil i Nejvyšší soud, když uvedl, že rozhodná skutková zjištění musí i v tomto případě poskytovat dostatečný podklad ke spolehlivému závěru, že určitá fyzická osoba, byť neznámá či neztotožněná, spáchala protiprávní čin v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti, počínala si tak v některém postavení vyžadovaném § 8 odst. 1 písm. a), b) c) nebo d) TOPO a vzhledem k tomu lze přičítat spáchání trestného činu právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 TOPO. Z výše uvedeného lze uzavřít, že v případě, kdy se soud uchýlí k aplikaci § 8 odst. 3 TOPO, musí mít postaveno na jisto, že: 1/fyzická osoba, jejíž jednání se právnické osobě přičítá, skutečně existuje, pouze ji nelze ztotožnit, 2/ fyzická osoba spadá pod konkrétní kategorii § 8 odst. 1 písm. a)-d), 3/fyzická osoba svým jednáním naplnila všechny obligatorní znaky skutkové podstaty trestného činu. Soud I. stupně dokázal určit kompletní výčet osob, u nichž přicházelo do úvahy vyvození jejich trestní odpovědnosti, a potažmo trestní

odpovědnosti obžalované, u žádné z nich však takovou odpovědnost nedovodil. První skupinu tvoří zaměstnanci, kteří byli podle výsledků dokazování seznámeni ze závěry posudku [redacted] na stav stromu, tj. [redacted] nepřípadají pro řešení otázky přičitatelnosti v úvahu, neboť v době od 1. 12. 2016 do 2. 3. 2017, která je klíčová pro posouzení případné trestní odpovědnosti právnické osoby, u obžalované již nepracovali. Trestný čin usmrcení z nedbalosti podle § 143 TrZ totiž patří mezi trestné činy, které lze právnické osobě přičítat až s účinností zák. č. 183/2016 Sb., tj. od 1. 12. 2016. Jednání, k němuž by došlo před tímto datem, není možné právnické osobě vůbec přičítat, neboť trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Bez ohledu na to, okresní soud jejich roli v celém ději pečlivě zhodnotil a trestní odpovědnost nedovodil, z tohoto pohledu tedy není co přičítat. V případě [redacted] okresní soud výslovně uzavřel, že mu skutek nelze klást k tíži, neboť [redacted] „měl za to, že bylo s posudky náležitě jednáno“ (bod 27, strana 15 napadeného rozsudku). Druhou skupinu tvoří osoby, které se závěry posudku [redacted] nebyly seznámeny, resp. příslušná problematika vůbec nebyla v jejich gesci, nelze u nich shledat zavinění: [redacted] z provozního úseku v období od července 2016, [redacted] od září 2016 a [redacted] Správy Liberec. Tímto výčtem je vyčerpán okruh fyzických osob, které se mohly jednání kvalifikovaného jako trestný čin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 TrZ dopustit. Všechny soud I. stupně ztotožnil, k jejich roli v celém ději shromáždil dostatek důkazního materiálu, posoudil pečlivě jejich role v celém ději, avšak trestní odpovědnost nedovodil. Žádný další okruh dosud anonymních osob, které by hypoteticky mohly zaviněně jednat, zde není. V takovém případě však nelze vyvodit ani trestní odpovědnost obžalované coby právnické osoby. Soud I. stupně v rozporu s výše citovanou judikaturou rezignoval na pregnantní určení, do které z kategorií uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až d) TOPO patří jím zamýšlená fyzická osoba či osoby coby pachatelé trestného činu. Ve výroku odkazuje na jednání jedné osoby z kategorie pod písm. d) a neurčitého počtu osob z kategorie pod písm. a), b) a c), v právní větě odkazuje na jednání jediné osoby, kterou však řadí do dvou kategorií pod písm. b) i písm. d), ovšem dále hned odkazuje pouze na přičitatelnost podle § 8 odst. 2 písm. b) TOPO, nikoliv však již podle odst. 2 písm. a). V bodu 31 odůvodnění pak okresní odkazuje na jednání neurčitého počtu osob z kategorie pod písm. d) a jednání neurčitého počtu osob z kategorie pod písm. b). Pochybnosti o zařazení osoby či osob do příslušné kategorie pak umocňuje i to, že okresní soud se v případě posuzování následné exkulpce omezuje pouze na § 8 odst. 5 TOPO a úpravou v odst. 2 písm. b) používanou pro zaměstnance v odst. 1 písm. d) se vůbec nezabývá. Státní zástupkyně v podané obžalobě přičítá právnické osobě toliko jednání jednoho tzv. běžného zaměstnance podle § 8 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. b) TOPO (viz popis skutku a právní věta na str. 1 a 2 obžaloby). Soud I. stupně rozšířil tento výčet o další zcela nové nespécifikované osoby, a to odkazem na všechny ostatní kategorie osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) (v popisu skutku), resp. odkazem pouze na kategorii uvedenou pod písm. b) (v právní větě). Toto novum však vyplynulo až z vyhlášeného rozsudku. Obžalovaná na tento přístup nebyla okresním soudem po celou dobu hlavního líčení jakkoli upozorněna (např. analogickým výkladem § 225 odst. 2 TrŘ), čímž jí bylo znemožněno vést tímto směrem svou obhajobu. Rovněž je otázkou, zdali v tomto ohledu nedochází k porušení § 220 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 8 TrŘ. Výše uvedené formulace plně rozporů zakládají pochybnosti o tom, kolik osob mělo protiprávně jednat, které to byly a do které kategorie pod písm. a) až d) tyto osoby soud I. stupně řadí, a způsobuje v tomto ohledu nepřezkoumatelnost celého rozsudku. V případě trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 TrZ je z hlediska subjektivní stránky požadována forma

nedbalostního zavinění. Zavinění právnické osoby je pak zásadně odvozováno od zavinění fyzické osoby, která při spáchání trestného činu jednala ve smyslu § 8 odst. 1 TOPO. Vzhledem k absenci hned prvního kritéria je zjevné, že napadený rozsudek bude jen těžko popisovat, jak by neexistující osoba jednala zaviněně. Okresní soud se s touto komplikací vypořádal tak, že dovedl jakýsi subjektivní vztah vědomí obžalované, přičemž závěry okresního soudu odporují dílci § 8 odst. 1 TOPO. Právnická osoba sama nejedná, jedná prostřednictvím jiných osob, otázka jejího vědomí či nevědomí je nepatřičná, tu je třeba směřovat vůči osobě, která měla za obžalovanou jednat ve smyslu § 8 odst. 1 TOPO. Subjektivní stránkou osob fyzických se okresní soud v napadeném rozsudku až na jedinou poznámku nezabývá (bod 31 na str. 16). Žádní anonymní vedoucí pracovníci a zaměstnanci, kteří neučinili nezbytná opatření a zapříčinili pád stromu vědomou nedbalostí neexistují, všechny osoby jsou okresnímu soudu známy a ten jejich trestní odpovědnost nedovodil. I pokud by bylo prokázáno, že se některá fyzická osoba skutečně dopustila trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 TrZ, nelze toto jednání obžalované podle jejího názoru přičítat ve smyslu § 8 odst. 2 písm. b) a odst. 5 TOPO. Spravedlivě požadovat lze v daném případě od obžalované ta opatření, která vyplývají ze zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a příslušné vyhlášky Ministerstva dopravy č. 104/1997 Sb. Odvolatelka v odvolání poukazuje na to, že vynaložila veškeré úsilí, které po ní lze spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu zabránila. Předložila svou organizační strukturu 2012-2017, výroční zprávy, smlouvy o údržbě silniční vegetace a skal z let 2012-2017, faktury za kácení dřevin a další přidružené materiály (založeno do spisu na CD č. 1. 724) prokazující, že měla nastavené potřebné mechanismy a o silniční vegetaci náležitě pečovala. Okresní soud do spisu opatřil ve vytištěné formě pouze přílohu č. 1 k organizačnímu řádu č. 1/2016, z této listiny však bližší informace k organizaci Správy Liberec a jejich zaměstnanců nevyplývají. Není tak zřejmé, zda ostatní listinné důkazy obsažené na CD na č. 1. 724 soud I. stupně neprovedl vůbec, nebo je provedl jako listinné důkazy založené na jiných místech spisového materiálu a v napadeném rozsudku je „pouze“ nijak nevyhodnotil. Stupně tak postupoval selektivně v neprospěch obžalované, tedy v rozporu se zásadou § 2 odst. 6 tr. řádu a rozhodovací praxí Ústavního soudu. Obžalovaná doložila rovněž organizační řád účinný v době stíhaného skutku, z organizačního řádu vyplývá i vydávání vnitřních normativních a informativních aktů (část 7 Vnitřní akty) a pravidelný interní audit a kontrola (čl. 47 Odbor interního auditu a kontroly). Důkazy, které obžalovaná v průběhu řízení poskytla, a rovněž výsledky svědků [REDAKCE] tak nasvědčují tomu, že obžalovaná provedla všechna opatření, která měla provést, a i ta opatření, která po ní bylo možno spravedlivě požadovat. I v případě, kdy by existovala neztotožněná osoba, která svým jednáním naplnila všechny obligatorní znaky skutkové podstaty trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 TrZ, jednalo by se o exces a nebylo by možné její jednání obžalované přičítat ve smyslu § 8 odst. 2 TOPO. Obžalovaná se rovněž domnívá, že úvahy soudu I. stupně o výši náhrady nemajetkové újmy neodpovídají kritériím vyplývajícím z příslušné judikatury Nejvyššího soudu, kdy konkrétně obžalovaná citovala a odkazovala na rozhodnutí sp. zn. 4 Tdo 1402/2015 a 25 Cdo 894/2018. Okresní soud toliko odkázal na ustanovení občanského zákoníku a podání poškozených a jejich nároky v tomto ohledu uznal v plné výši. Neuvádí důvody, proč došlo k tak razantnímu zvýšení oproti rozpětí stanovenému Nejvyšším soudem ve výše uvedené judikatuře (trojnásobek horní hranice u manželky, resp. dvojnásobek u dcery poškozeného). Rozhodnutí soudu I. stupně stran výše přiznaného nároku za nemajetkovou újmu je v tomto ohledu nepřezkoumatelné. Obžalovaná navrhovala, aby odvolací soud v souladu s § 258 odst. 1 písm. a), b) a d) tr. řádu napadený rozsudek zrušil a podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátil věc okresnímu soudu.

6. Poškozená ve svém odvolání uváděla, že okresní soud správně posoudil míru psychických útrap poškozené, avšak nepřiznal jí požadovaný nárok na výživné formou peněžitého důchodu. Odkazovala na ust. § 2966 obč. zákoníku, kdy poškozená se zesnulým byli manželé, měli vzájemnou vyživovací povinnost a zemřelý výživu poškozené poskytoval. Okresní soud své rozhodnutí opřel o to, že poškozená pobírá vdovský důchod ve výši 7 485 Kč; avšak tato jej pobírala pouze po dobu 12 měsíců, tedy do dubna 2018. Poškozená pak přiznání výživy požaduje od května 2018. Zemřelý byl před dopravní nehodou naprosto zdravý, s ničím se neléčil a lze očekávat, že by byl ekonomicky aktivní do dosažení důchodového věku, tj. do října 2029. To konečně i okresní soud shledal pravděpodobným. Poškozená odkazovala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1815/2003 a 25 Cdo 1161/2000 a uváděla, že poškozenou navrhaná částky byla stanovena vzhledem k příjmovým poměrům zesnulého a poškozené, kdy poškozená byla na zesnulém do značné míry finančně závislá. Jako pomocné kritérium pak slouží rozhodnutí o přiznání vdovského důchodu. Poškozená navrhovala, aby odvolací soud odvoláním napadený výrok zrušil a obžalované uložil povinnost poskytovat poškozené peněžítým důchodem náklady na výživné ve výši 7 800 Kč od 1.5.2018 do 31.10.2029.
7. Krajský soud na základě včas a řádně podaných odvolání přezkoumal podle ust. § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.
8. Okresní soud k vyhlášení napadeného rozhodnutí přistoupil po dokazování provedeném v hlavním líčení, přičemž ve vztahu k samotnému řízení, jež vyhlášení napadeného rozsudku předcházelo, krajský soud nezjistil žádná procesní pochybení či vady, jež by měly za následek jeho zrušení postupem dle ust. § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu.
9. Pokud obžalovaná společnost v rámci podaného odvolání namítala, že soud I. stupně proti podané obžalobě rozšířil výčet zaměstnanců obžalované o další zcela nové nespécifikované osoby, a to odkazem na všechny ostatní kategorie osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) (v popisu skutku), resp. odkazem pouze na kategorii uvedenou pod písm. b) (v právní větě), kdy obžalovaná na tento přístup nebyla okresním soudem po celou dobu hlavního líčení jakkoli upozorněna (např. analogickým výkladem § 225 odst. 2 tr. řádu), čímž jí bylo znemožněno vést tímto směrem svou obhajobu, a je rovněž otázkou, zda v tomto ohledu nedošlo k porušení § 220 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 8 tr. řádu, pak v tomto směru odvolací polemiku obžalované krajský soud hodnotí jako nedůvodnou. Je nutno zdůraznit, že skutková zjištění okresního soudu koncipovaná v rámci skutkové věty napadeného rozsudku nemají nejmenší dopad do změny a zpřísnění právní kvalifikace trestné činnosti, pro kterou bylo zahájeno trestní stíhání a podána obžaloba. Rovněž pak je nutno odmítnout polemiku obžalované společnosti zpochybňující poukazem na ust. § 220 odst. 1 tr. řádu totožnost skutku, o kterém okresní soud rozhodl. Z usnesení o zahájení trestního stíhání a podané obžaloby je patrné, že trestní stíhání obžalované společnosti bylo zahájeno a nadále vedeno pro jednání kvalifikované podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, spočívající ve stručnosti v tom, že obviněná právnická osoba nesplnila svou zákonnou povinnost definovanou v rámci usnesení o zahájení trestního stíhání a posléze obžaloby, a nezajistila pokácení předmětného stromu, který měl narušený zdravotní stav, jenž byl obžalované znám, kdy v důsledku pádu tohoto stromu na projíždějící vozidlo poškozeného [REDAKCE] došlo k jeho úmrtí.

10. Podle ustálené judikatury platí, že je třeba rozlišovat mezi pojmy „skutek“ a „popis skutku“. Skutek je to, co se ve vnějším světě objektivně stalo, naproti tomu popis skutku je slovní formou, jímž prostřednictvím se skutek odráží ve vyjadřovacích projevech lidské komunikace. Pro rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení je významný samotný skutek, a nikoliv jeho popis, protože trestní stíhání se vede ohledně skutku, a nikoliv ohledně popisu skutku (*usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2010, sp. zn. 8 Tdo 179/2010*). Totožnost skutku v trestním řízení zachována, je-li zachována alespoň totožnost jednání nebo totožnost následku (*rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 1979, sp. zn. 5 Tz 2/79*). Totožnost skutku současně neznamena, že mezi skutkem uvedeným ve sdělení obvinění či v návrhu obžaloby a skutkem uvedeným v rozhodnutí soudu musí být plná shoda. Totožnost skutku je dána při zachování totožnosti jednání a následků, ale rovněž v případě zachování totožnosti jednání nebo jen totožnosti následku nebo při částečném zachování totožnosti jednání a následku (*rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. Tzn 12/94*). S ohledem na tento výklad je pak zjevné, že okresní soud s ohledem na popis skutku ve skutkové větě rozhodoval s ohledem na popis jednání i popis vzniklého následku o totožném skutku, pro který bylo zahájeno trestní stíhání i podána obžaloba.
11. Odvolací soud nemá výhrady ani k rozsahu dokazování před okresním soudem, kdy tento odpovídá ust. § 2 odst. 5 tr. řádu. Rovněž v odůvodnění rozsudku rozvedené úvahy okresního soudu v dostatečném rozsahu odůvodňují jeho skutková zjištění formulovaná ve skutkové větě napadeného rozsudku. Pokud obžalovaná zcela neurčitě, bez poukazu na konkrétní důkaz, uváděla, že není patrné, zda okresní soud provedl důkazy na CD založeném na č.l. 724, pak krajský soud nezjistil, že by okresní soud prováděl důkazy selektivně v neprospěch obžalované, když obžalovaná navíc konkrétní návrhy na doplnění dokazování v rámci posledního hlavního líčení dne 25.2.2022 nevznášela (srov. protokolaci na č.l. 902). Krajský soud nadto může konstatovat, že uvedené CD obsahuje důkazy, které jsou duplicitně založeny ve spise a které byly okresním soudem i řádně provedeny (namátkou např. organizační řád na č.l. 283 a 839, smlouva na č.l. 341, smlouva na č.l. 568, listiny týkající se kácení stromů, výroční zpráva za rok 2016 na č.l. 806, či listiny týkající se pracovního poměru [redacted] na č.l. 542 a násl.).
12. Pokud jde o věcný přezkum odvolání obžalované právnické osoby, pak v daném případě není pochyb o tom, že dne 2.3.2017 na silnici I. třídy č. 9 v km 56,925 došlo k pádu stromu – topol kanadský č. 9827 (číslo štítku 2524) na vozidlo [redacted] řízené poškozeným [redacted] jedoucím po předmětné silnici, přičemž v důsledku pádu stromu na vozidlo, které poté vyjelo do protisměru, bočně se střetlo s protijedoucím vozidlem [redacted] sjelo do levého silničního příkopu a narazilo do dalších topolů, utrpěl [redacted] poranění specifikovaná ve skutkové větě napadeného rozsudku, kterým na místě nehody podlehl. Tyto skutečnosti, jež nebyly podaným odvoláním nijak sporovány, jsou prokazovány jak obsahem úředního záznamu o podání vysvětlení [redacted] (č.l. 143) coby přímého účastníka dopravní nehody, protokolem o dopravní nehodě, vč. fotodokumentace a plánu (č.l. 157), znaleckým posudkem [redacted] a [redacted] ohledně pitvy poškozeného, objektivizujícího povahu a rozsah zranění poškozeného. S ohledem na tyto důkazy (zejména popis průběhu dopravní nehody jejím přímým účastníkem) a s přihlédnutím k závěrům znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie (č.l. 52), který vyloučil v krvi zemřelého přítomnost etylalkoholu či toxikologicky významných látek a jejich metabolitů, lze konstatovat, že výlučnou příčinou

dopravní nehody a úmrtí poškozeného byl pád předmětného stromu na vozidlo poškozeného, kdy poškozený [REDACTED] sám na vzniku a následném průběhu nehody nenesl žádné zavinění.

13. Stran problematiky lokalizace a stavu předmětného stromu z obsahu spisu plyne, že již dne 23.11.2012 obžalovaná společnost realizovala u znalce [REDACTED] objednávku na vypracování znaleckého posudku na posouzení zdravotního stavu stromů v místě silnice č. [REDACTED] s dobou plnění do 28.2.2013 a se zvláštním ujednáním, že odměna znalce je placena ze státního rozpočtu, státního fondu či jiných prostředků státu. V předmětné objednávce jako osoba oprávněná jednat za obžalovanou je uveden [REDACTED] (č.l. 120 spisu), který byl [REDACTED] pracovníkem ŘSD Liberec s územní působností v okrese Česká Lípa. Z vyjádření obžalované ze dne 22.5.2017 (č.l. 117) plyne, že pozici [REDACTED] pracovníka ([REDACTED] úseku ŘSD Liberec) s působností pro okres Česká Lípa u obžalované vykonával [REDACTED] do 30.6.2016, od 1.7.2016, poté [REDACTED] pozici [REDACTED] úseku s územní působností pro Liberecký kraj zastával až do doby podání vyjádření ŘSD [REDACTED], a to od 1.6.2012. Na shora citovanou objednávku znaleckého posudku navazuje smlouva o dílo ze dne 28.1.2013 mezi obžalovanou (za kterou smlouvu podepsal [REDACTED] a znalcem [REDACTED] jejímž předmětem bylo vypracování předmětného znaleckého posudku k posouzení zdravotního stavu stromů s termínem zhotovení díla do 28.2.2013 za vzájemně sjednanou cenu díla ve výši 16 940 Kč bez DPH (č.l. 119). Z výpovědi [REDACTED] (č.l. 879) je patrné, že znalec jednal při zadání zakázky na vypracování znaleckého posudku se zaměstnancem obžalované společnosti sv. [REDACTED] kdy mu bylo zdůrazněno, aby se zaměřil na stromy rizikové, bylo mu ukázáno a vymezeno, které stromy mají být posouzeny. Této výpovědi znalce pak konvenuje výpověď sv. [REDACTED] (č.l. 877 verte), který uvedl, že impulsem pro zadání znaleckého posudku bylo to, že stromy ve stromořadí u komunikace [REDACTED] byly ve špatném zdravotním stavu, posudek byl zadán z jeho popudu a zadavatelem byla obžalovaná společnost. Celý úsek s [REDACTED] objel a znalec měl posoudit všechny stromy po obou stranách komunikace v předmětném úseku. Uvedený svědek rovněž uvedl, že z uvedené oblasti měli k dispozici 5-6 znaleckých posudků, které označily stromy za havarijní a doporučily jejich odstranění. Z obsahu výpovědi sv. [REDACTED] v kontextu listin předložených znalcem (kopie knihy odeslané poštou, faktura) a vyjádření obžalované společnosti (č.l. 116), je patrné, že uvedený znalecký posudek ze dne 17.6.2013 byl obžalované společnosti doručen nejpozději v průběhu června 2013, přičemž s jeho obsahem byl prvotně seznámen jak [REDACTED] tak [REDACTED] úseku ŘSD Liberec [REDACTED]. Z výpovědi znalce [REDACTED] pak plyne, že předmětný strom byl v jím vypracovaném znaleckém posudku vyznačen červeně (str. 13, čl. 2.5 znaleckého posudku), šlo o havarijní dřevinu s požadavkem na neprodlené odstranění, neboť každý, kdo projížděl, byl ohrožen pádem havarijního stromu, a to i za bezvětrí. Pokud jde o stav stromu v roce 2017, pak tento se nacházel v havarijním stavu o to více za situace, kdy jeho stav byl havarijní již v roce 2013.
14. Krajský soud dále poukazuje na fakt, že obžalovaná společnost dne 1.9.2015 uzavřela smlouvu se společností [REDACTED], jejímž předmětem bylo vypracování inventarizace stromů u silnic I. třídy v Libereckém kraji za účelem získání informací o stavu jednotlivých stromů, a to za celkovou cenu ve výši 857 848,86 Kč, s dobou plnění do 30.9.2016. Jako osoba oprávněná jednat za obžalovanou společnost ve věcech technických byl uveden vedoucí [REDACTED] úseku [REDACTED], smlouvu za obžalovanou podepsal [REDACTED] správy Liberec [REDACTED]. Z přípisu uvedené společnosti (č.l. 122 a násl.) pak plyne, že

hodnocení předmětného stromu proběhlo dne 10.8.2016, přičemž uvedený strom - topol kanadský č. 9827 (č. štítku 2524) byl hodnocen jako silně narušený, s výrazně zhoršenou stabilitou (provozní bezpečostí), jako rizikový strom s rozsáhlou infekcí kmene a podezřením na infekci kořenů, z větší části odumřelý s doporučením na okamžitou realizaci kácení a upozorněním na nebezpečí z prodlení.

15. Z úředního záznamu o podání vysvětlení [redacted] (č.l. 99) je pak patrné, že v jeho kompetenci, jako [redacted] úseku byla péče o silniční vegetaci na silnicích I. třídy, přičemž tento svědek nepopřel, že by nebyl ze strany svého podřízeného [redacted] seznámen se znaleckým posudkem [redacted]. Z obsahu jeho vysvětlení pak plyne, že svědek měl povědomí rovněž o posouzení stromů vypracovaném v roce 2016 ze strany společnosti [redacted], z něhož vyplynul podnět k pokácení celkem 1 462 stromů.
16. Okresní soud dle názoru krajského soudu učinil správné skutkové zjištění v tom směru, že předmětný strom se nacházel na pozemku p.č. [redacted] v k.ú. [redacted] k němuž právo hospodaření dle údajů v katastru nemovitostí má obžalovaná společnost. Byť závěr znaleckého posudku znalce [redacted] (č.l. 408 a 427) uvádí, že s ohledem na absenci dostatečného provázání původní geodetické dokumentace nelze s přesností odpovídající KK3 jednoznačně určit hranici pozemků p.č. [redacted] a ani to, zda se předmětný strom se nacházel na pozemku p. č. [redacted] či sousedním pozemku p. č. [redacted] pak s ohledem na odborné vyjádření na č.l. 96 korespondující vyjádření znalce [redacted] o zaměření středu pařezu do aktuálně platné katastrální mapy na pozemek p.č. [redacted] (viz č.l. 410), dospěl krajský soud ke shodnému závěru jako soud okresní, tedy že předmětný strom se nacházel právě na pozemku p.č. [redacted] v k.ú. [redacted]. Lze současně doplnit, že citovanému odbornému vyjádření koresponduje rovněž obsah úředního záznamu o podání vysvětlení [redacted] který uvedl, že geodetickým zaměřením, byť realizovaným až po předmětné nehodě, bylo zjištěno to, že strom se nacházel na pozemku ŘSD. Bez ohledu na uvedené pak krajský soud musí rovněž přisvědčit relevanci úvah okresního soudu koncipovaných v odst. 23 jeho rozsudku v tom směru, že předmětný strom, nacházející se dle protokolu o dopravní nehodě (č.l. 157) ve vzdálenosti pouhých 5 m od okraje krajnice vozovky, se nacházel v silničním ochranném pásmu (§ 30 odst. 2 zák. č. 13/1997 Sb.), kam vlastník či správce komunikace I. třídy má právo vstupovat mj. za účelem údržby či odstraňování překážek omezujících silniční provoz (§ 34 cit. zák.).
17. S ohledem na obsah shora citovaných důkazů lze tedy jednoznačně konstatovat, že od poloviny roku 2013 zaměstnanci provozního úseku obžalované společnosti – nejméně sv. [redacted] (jako [redacted] úseku) věděli o havarijním stavu předmětného stromu s tím, že tento strom jako rizikový má být neprodleně pokácen. Rovněž pak krajský soud musí zdůraznit, že pokud obžalovaná, jednající ředitelkou správy Liberec [redacted] dne 1.9.2015 za částku 857 848,86 Kč zadala vypracování inventarizace stromů pro účel posouzení stavu stromů u silnic I. třídy v Libereckém kraji, tj. duplicitně i pro posouzení stavu stromů v rozsahu již dříve vypracovaném [redacted] kdy k jednáním ve věcech [redacted] byl osobou oprávněnou právě [redacted] pak znovu nejméně od 10.8.2016, kdy došlo k opětovnému a v podstatě shodnému posouzení předmětného stromu, měla obžalovaná znovu povědomost o bezpečnostním riziku, které v důsledku pádu stromu hrozí. Není přitom pochyb, že do doby samovolného pádu stromu předmětný strom pokácen, v rozporu s oběma dendrologickými posouzeními (míněno jak posouzením [redacted] z roku 2013, tak společností [redacted] z roku 2016), nebyl

a rovněž nebyla učiněna žádná jiná opatření, která by bylo možno ve vztahu k tomuto konkrétnímu stromu považovat za opatření minimalizující riziko jeho pádu a tím vzniku újmy na majetku či zdraví účastníků silničního provozu.

18. Z hlediska obrany obžalované společnosti argumentující jednak tím, že nebyla zjištěna konkrétní fyzická osoba, která by jednala za obžalovanou společnost a u níž by bylo možno dovést zavinění, jednak tím, že obžalovaná provedla všechna opatření, která měla provést, a i ta opatření, která po ní bylo možno spravedlivě požadovat, vzhledem k čemuž by se jednalo o excus, který by nebylo možné obžalované přičítat ve smyslu § 8 odst. 2 TOPO, pak musí odvolací soud uvést následující.
19. Jak bylo uvedeno shora, v řízení bylo prokázáno to, že minimálně [redacted] (tj. [redacted] úseku) měli povědomost o havarijním stavu stromu a nutnosti jeho okamžitého odstranění, a to již na základě prvotního dendrologického posudku [redacted] tj. od poloviny roku 2013. [redacted] pak povědomost o kontinuální existenci havarijního stavu stromu měl i s ohledem na znalecký posudek společnosti [redacted] [redacted] ohledně něhož sám uvedl, že jej uvedené firmě zadávali. S ohledem na výpověď sv. [redacted] podání vysvětlení [redacted] i vyjádření obžalované na č.l. 116, je současně patrné, že [redacted] měl znalecký posudek [redacted] předat [redacted] úseku výstavby [redacted] a to v souvislosti s přípravou rekonstrukce silnice [redacted] tak, aby k odstranění stromů došlo v průběhu rekonstrukce (opravy) této silnice, což [redacted] přislíbil. Z výpovědi [redacted] přitom plyne, že on, jako [redacted] úseku věděl, že si [redacted] záležitost bere do své kompetence, přičemž pak již závěry posudku neřešil, neboť to přešlo na [redacted] který měl rekonstrukci silnice na starost. Z výpovědi [redacted] a vyjádření na č.l. 116 je dále patrné, že [redacted] zemřel na přelomu července a srpna 2016, [redacted] pracoval u obžalované do odchodu do důchodu dne 30.6.2016. Agendu po [redacted] převzal [redacted] po [redacted] agendu převzal [redacted] (od 1.7.2016).
20. Ve vztahu k ŘSD - Správa Liberec je nutno specifikovat, že podle organizačního řádu obžalované právnické osoby (č.l. 841) je postavení Správy a jejího ředitele vymezeno v § 92 a násl., přičemž v rámci Správy je zřízen úsek provozní, úsek výstavby a úsek ekonomický. Úkolem úseku provozního je pak mj. výkon vlastnických práv souvisejících s majetkovou správou silnic, zpracování plánu údržby, přebírání staveb od zhotovitelů, plnění povinností plynoucích ze zákona o pozemních komunikacích (§ 94 organizačního řádu). Zákonné povinnosti k údržbě silnic I. třídy plynou zejm. z ust. § 9 a § 15 zák. č. 13/1997 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb.. Pokud jde o popis pracovní činnosti [redacted] coby [redacted] úseku Správy Liberec, pak tato zahrnovala mj. organizaci a kontrolu práce podřízených zaměstnanců [redacted] úseku, řízení a kontrolu realizace údržby silnic I. třídy a jejich majetkovou správu (č.l. 542). Popis pracovní činnosti [redacted] nástupce [redacted] od 1.7.2016, zahrnoval mj. zadávání a kontrolu výkonu běžné údržbové činnosti, diagnostiku a hodnocení stavu, přípravu a realizace oprav a údržby vč. koordinace technickohospodářského provozu, zajišťování provozuschopnost, oprav a údržby staveb silnic I. třídy.
21. Je pravdou, že trestní odpovědnost právnické osoby ve vztahu k naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 143 tr. zákoníku byla do úpravy obsažené v TOPO včleněna s účinností zák. č. 183/2016 Sb., tj. od 1. 12. 2016, a s přihlédnutím k tomu lze přisvědčit rovněž úvaze

obhajoby v tom směru, že pokud pracovní poměr [redacted] a [redacted] skončil již v létě 2016, pak jednání těchto osob právě pro absenci trestnosti před účinností zák. 183/2016 Sb. obžalované právnické osobě nelze přičítat tak, jak má na mysli ust. § 8 odst. 1, 2 TOPO, a to s přihlédnutím k dikci ust. § 7 TOPO ve znění účinném do 1.12.2016. Na druhou stranu je však nutno zdůraznit, že od roku 2012 až do pádu předmětného stromu a úmrtí poškozeného [redacted] tzn. i za doby účinnosti zák. č. 183/2016 Sb., u obžalované právnické osoby trval kontinuálně pracovní poměr [redacted] úseku ŘSD Správy Liberec, který o havarijním stavu předmětného stromu s ohledem na obsah znaleckého posudku [redacted] měl povědomí nejméně od roku 2013. I pokud by krajský soud akceptoval argumentaci obžalované právnické osoby a jejich zaměstnanců v tom směru, že odpovědnost za odstranění stromu na sebe atrahoval [redacted] úseku výstavby – [redacted] v souvislosti s rekonstrukcí silnice I/9, vzhledem k čemuž se [redacted] o předmětnou záležitost nestaral, je nutno zdůraznit, že dle vyjádření vedoucího odboru dopravy Krajského úřadu pro Liberecký kraj (KÚLK) ze dne 16.12.2020 (č.l. 629 spisu) byla rekonstrukce silnice [redacted] provedena již v průběhu roku 2015, přičemž součástí stavebního řízení nebylo povolení ke kácení vzrostlých stromů a práce byly provedeny pouze na silničním pozemku (k definici silničního pozemku srov. § 11 zák. 13/1997 Sb.), do trvalého užívání byla stavba uvedena na základě kolaudačního rozhodnutí z 13.12.2017. Jinými slovy, pokud rekonstrukce silnice dle vyjádření citovaného správního orgánu, byla fyzicky realizována již v roce 2015, pak zaměstnancům provozního úseku Správy Liberec v rámci ŘSD (tj. v té době [redacted] muselo být známo, že při rekonstrukci silnice I/9 nebyla provedena sanace vzrostlých stromů, jejichž neodkladné odstranění požadoval již v roce 2013 posudek [redacted]

22. Krom toho, jak krajský soud shora uvedl, v rámci obžalované právnické osoby nejméně [redacted] úseku [redacted] měl od 10.8.2016, tedy v době po realizaci rekonstrukčních prací silnice I/9, k dispozici další dendrologické posouzení havarijního stavu předmětného stromu od společnosti [redacted], a je tak nutno dovodit, že uvedený pracovník i po tomto datu o trvajícím rizikovém stavu stromu i o tom, že strom nebyl pokácen, věděl. Pokud za popsané situace [redacted] jako [redacted] úseku odpovědného za realizaci údržby silnice I/9 v době, kdy již nebyly prováděny rekonstrukční práce (jejichž předmětem navíc nebyla sanace vzrostlých stromů u předmětné komunikace), věděl o špatném zdravotním stavu předmětného stromu, nutnosti jeho odstranění a bezpečnostním riziku, které hrozí v důsledku pádu stromu, a neučinil žádné opatření k nápravě tohoto stavu, ač k tomu dle popisu jeho pracovní činnosti (zahrnující rovněž řízení a kontrolu podřízených zaměstnanců) oprávněn a povinen byl, pak minimálně v důsledku jeho nečinnosti nedošlo k pokácení předmětného stromu. Na tomto místě pak krajský soud v rovině úvah může pouze spekulovat nad tím, nakolik přímo informace ze systému vypracovaného společností [redacted] týkající se nejen stavu předmětného stromu, ale rovněž např. i další vegetace u silnice I/9, byly od 10.8.2016 byly známy dalšímu pracovníku [redacted] úseku, v jehož kompetenci údržba předmětné silnice byla, a to [redacted] byt' si krajský soud nedokáže představit to, že by [redacted] jako [redacted] pracovník, nastoupivší po [redacted] jednak vůbec nedisponoval v rámci převzetí pracovní agendy žádnou informací týkající se špatného zdravotního stavu vegetace podél komunikace I/9 za situace, kdy touto informací obžalovaná právnická osoba disponovala nepřetržitě od roku 2013, a jednak za situace, kdy předmětnou problematiku měl přímo v popisu své pracovní činnosti. V tomto směru lze přitom poukázat na obsah výpovědi svědka [redacted], který uvedl, že znalecký posudek již v roce 2013 byl zadáván ze strany ŘSD

na základě toho, že stromy byly ve špatném zdravotním stavu. Obdobně lze pak spekulovat i o tom, nakolik zdravotní stav vegetace podél předmětné komunikace byl znám i tehdejšímu [redacted] Správy Liberec [redacted] který podepsal jak smlouvu na vypracování znaleckého posudku s [redacted] tak zejména smlouvu se společností [redacted] s plněním v řádu stovek tisíc korun, a to právě za účelem inventarizace a posouzení zdravotního stavu vegetace.

23. Za popsané situace však krajský soud musí přisvědčit závěrům okresního soudu v tom směru, že povědomost o špatném zdravotním stavu spadlého stromu měli k datu 1.12.2016 zaměstnanci provozního úseku Správy Liberec ŘSD, a to na základě dvou dendrologických posouzení z roku 2013 a 2016 minimálně [redacted] coby vedoucí [redacted] úseku, přičemž s ohledem na již ukončené rekonstrukční práce silnice I/9 byla plně v kompetenci provozního úseku realizace kroků vedoucích k odstranění havarijního stavu stromu, jakož i dalších stromů podél předmětné komunikace. Pokud přitom vedoucí provozního úseku a rovněž ani žádný z dalších zaměstnanců provozního úseku (např. [redacted]), v jejichž kompetenci byl řádný výkon údržby silnic, nijak nekonali ve vztahu k eliminaci citovaného bezpečnostního rizika, je nutno uzavřít, že právě jednáním těchto osob, spadajících pod ust. § 8 odst. 1 písm. b), d) TOPO nedošlo v období po 1.12.2016 nejen k samotnému odstranění havarijního stavu předmětného stromu, tedy k jeho bezprostřednímu pokácení, ale ani k iniciaci či realizaci případných jiných vhodných opatření, jež by do doby pokácení předmětného stromu snížily či eliminovaly bezpečnostní riziko pádu stromu (např. omezením průjezdnosti komunikace).
24. Pokud jde dále v intencích ust. § 8 odst. 5 TOPO o posouzení toho, zda obžalovaná právnická osoba vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat tak, aby ke vzniku konkrétního činu, tj. pádu stromu a vzniku škody na majetku či zdraví třetích osob v důsledku nečinnosti pracovníků provozního úseku, nedošlo, pak v tomto směru obžalovaná poukazovala na to, že předložila organizační řád účinný v době stíhaného skutku, z něhož vyplývá i vydávání vnitřních normativních a informativních aktů (část 7 Vnitřní akty) a pravidelný interní audit a kontrola (čl. 47 Odbor interního auditu a kontroly). Důkazy, které obžalovaná v průběhu řízení poskytla, a rovněž výslechy svědků [redacted] tak dle názoru obžalované nasvědčují tomu, že obžalovaná provedla všechna opatření, která měla provést, a i ta opatření, která po ní bylo možno spravedlivě požadovat. Krajský soud musí přisvědčit tomu, že z organizačního řádu obžalované skutečně plyne to, že obžalovaná právnická osoba má interním předpisem nastaven systém vnitřního řízení a kontroly, nicméně plně se musí ztotožnit se závěrem okresního soudu v tom směru, že nastavený systém kontroly fakticky řádným způsobem využíván nebyl. Z hlediska závěru o splnění podmínek dle § 8 odst. 5 TOPO totiž nestačí pouhé přijetí vnitřního předpisu či opatření, nastavujícího systém vnitřního řízení a kontroly. Důležité je především zajištění dodržování těchto opatření, kontrola jejich plnění, detekce jejich porušení a adekvátní reakce (obdobně viz např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 110/2019). Krajský soud může v této souvislosti jednak odkázat na odůvodnění okresního soudu v odst. 30 napadeného rozsudku, přičemž dále může konkretizovat to, že § 19 organizačního řádu obžalované (OŘ) předvídá konání porad ředitele Správy sloužících mj. k projednávání aktuálních problémů a zajištění plnění úkolů, dle § 92 OŘ ředitel Správy řídí útvary a zaměstnance Správy, zabezpečuje potřebnou spolupráci jeho útvarů, odpovídá za chod Správy a řádné plnění úkolů. Podle § 95 OŘ Správa Liberec působí mj. na území Libereckého kraje. Dle § 94 OŘ je úsek provozní řízen vedoucím provozního úseku,

metodicky řízen a kontrolován je zejména provozním úsekem generálního ředitelství. Pokud jde o problematiku řízení, pak v tato je upravena zejm. v § 38 a násl. OŘ, kdy při řízení v rámci obžalované společnosti se uplatňuje jednak vztah přímé nadřízenosti a podřízenosti mezi vedoucími útvarů a jejich podřízenými zaměstnanci (§ 47 odst. 2) a jednak vztah metodického řízení a kontroly charakterizovaný odbornou příslušností, a to zejm. ve vztahu útvarů generálního ředitelství k Závodům a Správám. V kontextu uvedeného organizačního předpisu, s ohledem na popis pracovní činnosti [redacted] coby [redacted] úseku a rovněž s přihlédnutím k obsahu výpovědi [redacted] Správy Liberec [redacted] je nutno konstatovat, že primárním vztahem řízení a kontroly je vztah nadřízenosti a podřízenosti, který se v rovině Správy Liberec odvíjel v rozhodné době jednak od řídicí pravomoci vedoucího provozního úseku ve vztahu k pracovníkům provozního úseku, a jednak od řídicí pravomoci ředitele Správy ve vztahu ke všem útvarům a zaměstnancům Správy. Právě ve vztahu k fungování takto popsaného řídicího a kontrolního systému je pak nutno obžalované právnické osobě vytknout jeho nedostatečné fungování, které se promítlo jednak v nečinnosti [redacted] coby vedoucího [redacted] úseku majícího na starost řízení a kontrolu podřízených pracovníků jeho úseku stran plnění obecně právních předpisů ve vztahu k zajištění řádné údržby komunikace I/9 (zahrnující logicky i eliminaci bezpečnostních rizik hrozících účastníkům silničního provozu na předmětné komunikaci), a jednak i v de facto nefunkční kontrolní činnosti ze strany ředitele Správy Liberec. V tomto směru totiž svědek [redacted] coby bývalý [redacted] Správy Liberec, v rámci své výpovědi uvedl mj. to, že kontrolu v rámci Libereckého kraje prováděl on, jako kontrolní mechanismus byly realizovány týdenní porady vedení, při nichž jednotliví vedoucí podávali referáty o tom, jak jejich práce probíhá, vyjadřovali se ke svým oddělením a k tomu, co mají v kompetenci. Z výpovědi svědka ovšem současně vyplynulo to, že kontrola byla řešena pouze na poradách, dál se výstupy neřešily, svědek si nedovedl představit konkrétně něco zkontrolovat (č.l. 875-876). Právě s ohledem na toto vyjádření je pak zřejmé, že systém kontroly v rámci Správy Liberec ŘSD v rozhodném období fungoval naprosto nedostatečně. Jestliže totiž Správa Liberec dlouhodobě disponovala dvěma dendrologickými posudky, z nichž jednoznačně vyplynulo riziko pádu stromů v blízkosti frekventované silnice I/9, požadavek na jejich okamžité odstranění a tím bezprostřední riziko vzniku škody na majetku či zdraví třetích osob, přičemž o existenci dendrologických posudků v hodnotě stovek tisíc korun nepochybně měl povědomí jak ředitel Správy Liberec (který smlouvy na jejich vyhotovení podepsal) a rovněž minimálně další řídicí pracovník – vedoucí provozního úseku, je pak pro krajský soud nepředstavitelné to, že by - při řádném výkonu kontroly plnění pracovních úkolů s ohledem na nutnost dodržování obecně závazných předpisů (mj. generální preventivní povinnosti zakotvené v ust. § 2900 NOZ či povinnosti plynoucích ze zák. 13/1997 Sb.) - nebyly realizovány žádné kroky, jež by účinně a bez zbytečného odkladu vedly k eliminaci akutních rizik vyplývajících ze špatného zdravotního stavu stromů podél silnic ve správě obžalované společnosti, jež bezprostředně ohrožovaly majetek a zdraví účastníků silničního provozu.

25. Krajský soud současně může doplnit, že důvod k vyvinění právnické osoby dle § 8 odst. 5 TOPO neshledává ani s ohledem na obžalovanou předloženou Smlouvu o poskytování služeb mezi ŘSD a sdružením SEA ze dne 6.8.2015 a obchodní podmínky této smlouvy (č.l. 341 a násl.), jejichž předmětem byla mj. údržba silniční vegetace u silnic I. třídy v Libereckém kraji v období od 1.1.2016 do 31.12.2018, když z uvedené smlouvy je patrné to, že údržba bude prováděna na písemnou výzvu oprávněné osoby, kterou dle čl. 9.3. smlouvy a v kontextu vyjádření uvedeného sdružení (č.l. 519) byl právě [redacted]. Z vyjádření uvedeného

sdužení pak současně plyne, že v roce 2017 první práce u silnice I/9 byly provedeny ve dnech 14.3.-15.3.2017, a tyto práce spočívaly v odstranění již zlámaných stromů a větví. Ve světle uvedené smlouvy je tedy nutno konstatovat, že ze strany obžalované společnosti, konkrétně tedy vedoucího [REDAKCE] úseku [REDAKCE], evidentně nebyl dán v rozhodné době požadavek na odstranění rizikových stromů podél komunikace I/9, ač případná realizace takového opatření ze strany sdužení SEA byla právě takovou výzvou podmíněna. Na tomto místě pak krajský soud může jen doplnit, že ke kácení rizikového stromu mohlo být přistoupeno okamžitě, bez vazby na povolení správního orgánu, a to s přihlédnutím k ust. § 8 odst. 4 zák. č. 114/1992 Sb., což potvrdil v rámci své výpovědi jak znalec [REDAKCE] tak v rámci svého vyjádření ze dne 4.3.2020 i KÚLK (č.l. 467 spisu). Pokud jde konečně o problematiku interního auditu a kontroly v rámci obžalované společnosti, jejíž organizační schéma vychází z ust. § 47 OŘ, pak v tomto směru je nutno poukázat na fakt, že dle výroční zprávy obžalované za rok 2016 (viz č.l. 821 verte a násl. spisu) sice byly prováděny interní audity a kontroly, vč. tzv. řídicích kontrol (jimiž se rozumí finanční řízení a kontrola), nicméně uvedené audity a kontroly se nijak netýkaly vyhodnocení a kontroly konkrétních bezpečnostních rizik identifikovaných při výkonu činnosti obžalované právnické osoby, nýbrž výlučně problematiky finanční kontroly dodržování splatnosti faktur, oběhu účetních dokladů, hospodaření obžalované (např. systém referenčních vozidel, nakládání s pohledávkami), problematiky zadávání a plnění veřejných zakázek či prověřování anonymních stížností. Nadto lze doplnit, že i sama výroční zpráva zmiňuje výkon vlastní kontrolní činnosti vedoucích zaměstnanců, na jejíž nedostatečnost v konkrétním případě krajský soud shora poukázal.

26. S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy krajský soud musí přisvědčit správnosti a logice skutkových závěrů okresního soudu formulovaných zejm. v odst. 29-31 napadeného rozsudku, v němž okresní soud dospěl k závěru o tom, že obžalovaná právnická osoba prostřednictvím vedoucích zaměstnanců a pracovníků nejednala v souladu s ustanoveními zákona č. 13/1997 Sb. a zák. 114/1992 Sb. a v důsledku zanedbání svých povinností nezajistila pokácení předmětného rizikového stromu, a to i přes vědomost o jeho špatném zdravotním stavu a nutnosti jeho okamžitého odstranění, kteří takto svou vědomou nedbalostí (§ 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku) zapříčinili to, že došlo k samovolnému pádu stromu na vozidlo poškozeného [REDAKCE] a v příčinné souvislosti s tím ke vzniku poranění poškozeného vedoucích k jeho smrti. V tomto směru pak krajský soud nemá výhrad ani k právnímu závěru okresního soudu, pokud tento předmětné jednání posoudil jako přečin usmrcení z nedbalosti dle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, a dovodil, že jeho spáchání lze obžalované právnické osobě přičíst. Krajský soud pouze doplňuje, že pokud okresní soud v rámci skutkové věty napadeného rozsudku opomenul uvést do výčtu osob jednajících za obžalovanou společností rovněž osoby vykonávající u obžalované právnické osoby řídicí nebo kontrolní činnost (§ 8 odst. 1 písm. b) TOPO), ač sám skutkové zjištění v tomto směru učinil (srov. odst. 31 napadeného rozsudku) a ač jinak správně tyto osoby uvedl v právní větě, pak toto drobné pochybení, stejně jako absentující odkaz na přičitatelnost jednání i dle ust. § 8 odst. 2 písm. a) TOPO v právní větě, krajský soud napravil za užití ust. § 258 odst. 1 písm. d) tř. řádu.
27. Pokud jde o výrok o trestu, pak o tomto krajský soud rozhodoval za situace, kdy rušil výrok o vině napadeného rozsudku (§ 258 odst. 2 tr. řádu). K výroku o trestu sice konkrétní odvolací výhrady vznášeny nebyly, nicméně ve výroku o trestu tak, jak jej koncipoval okresní soud, krajský soud shledal pochybení, pokud okresní soud peněžitý trest uložil obžalované za

užití § 67 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a § 68 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku, když podmínky pro uložení trestu právnické osobě jsou s přihlédnutím k ust. § 1 odst. 1, 2 TOPO definovány v ust. § 18 odst. 1 TOPO (nikoliv v ust. § 67 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku) a výše denní sazby v ust. § 18 odst. 2 TOPO (nikoliv v ust. § 68 odst. 2 tr. zákoníku). I uvedené pochybení stran citace zákonných ustanovení bylo proto napraveno za užití ust. § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu. Pokud jde o druh a výměru uloženého trestu, pak k těmto krajský soud výhrady nemá, když konečně ani sama obžalovaná na nepřiměřenost uloženého trestu nepoukazovala. Pokud jde o počet sazeb uloženého trestu, vycházející z ust. § 68 odst. 1 tr. zákoníku, pak tento počet (uložený cca v první třetině zákonného rozpětí) zohledňuje zejména závažnost vzniklého následku trestné činnosti, kdy došlo k úmrtí poškozeného [REDAKCE]. Výhrady pak nelze mít ani k denní sazbě peněžitého trestu ve výši 50 000 Kč, když v tomto směru krajský soud ve veřejném zasedání doplnil dokazování výročními zprávami obžalované právnické osoby k otázce jejích majetkových poměrů dokumentovaných v těchto výročních zprávách, a kdy výše denní sazby není, i s ohledem na dosahovaný roční hospodářský výsledek, nepřiměřený majetkovým poměrům obžalované společnosti či pro ni likvidační. Krajský soud pak rovněž neměl výhrad proti uloženému trestu uveřejnění rozsudku dle § 23 TOPO, a to vzhledem k povaze a závažnosti projednávaného trestného činu, která významně souvisí s bezpečností provozu na nejvýznamnějších pozemních komunikacích ve správě obžalované společnosti a s oprávněnými zájmy širokého okruhu osob jako účastníků silničního provozu. Z uvedeného důvodu byl tento trest převzat do výroku rozsudku odvolacího soudu.

28. K přezkumu výroku o náhradě škody přistoupil krajský soud jak z podnětu odvolání obžalované společnosti, tak z podnětu poškozené [REDAKCE]. Ve vztahu k adheznímu nároku poškozené společnosti Europe Trade, s.r.o. nebyly konkrétní odvolací námitky obžalovanou společností vznášeny a rovněž ani ze strany krajského soudu v tomto výroku, který byl následně převzat do výroku rozsudku odvolacího soudu, nebylo shledáno žádné pochybení. Uvedená společnost se s nárokem na náhradu škody ve výši 206 345 Kč, spočívající v náhradě nákladů na opravu vozidla [REDAKCE] do adhezního řízení řádně přihlásila (č.l. 651 a duplicitně na 768 spisu). Výše nákladů vynaložených jednak v částce 150 382 Kč na opravu vozidla, k jehož poškození došlo v důsledku střetu s vozidlem řízeným poškozeným [REDAKCE] a jednak v částce 55 963 Kč na zajištění srovnatelného náhradního vozidla, byla poškozenou společností řádně doložena a odpovídá uplatněnému nároku. Není pochyb, že primární a hlavní příčinou vzniku škody přitom byl samovolný pád stromu na kabinu vozidla řízeného poškozeným [REDAKCE] které následně již bez kontroly řidiče pokračovalo v jízdě a způsobilo střet s vozidlem poškozené společnosti, kterému protijedoucí řidič [REDAKCE] nebyl již schopen zabránit.
29. Poškozená [REDAKCE] se do adhezního řízení přihlásila včas, přičemž své škodní nároky postupně modifikovala (viz č.l. 261, 333, 505). V poslední specifikaci svých škodních nároků v rámci podání ze dne 31.8.2021 (č.l. 771) uplatnila finální nárok na náhradu věcné škody ve výši 54 367 Kč, nárok na náhradu nemajetkové újmy spočívající v odškodnění duševních útrap ve výši 1 500 000 Kč a nárok na výživné ve výši 7 800 Kč měsíčně od 1.5.2018 do 31.10.2029. Okresní soud napadeným rozsudkem této poškozené přiznal nárok na náhradu věcné škody ve výši 54 367 Kč a nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 500 000 Kč, přičemž se zbytkem nároku na náhradu škody poškozenou odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

30. Krajský soud neshledal pochybení okresního soudu, pokud tento poškozené [REDAKCE] přiznal náhradu věcné škody, která sestává z nákladů účelně vynaložených na pohřeb zemřelého [REDAKCE] (manžela této poškozené), nákladů vynaložených na zřízení hrobu a pronájem hrobového místa. Jedná se jednoznačně o nutné a účelné náklady, které musely být vynaloženy poškozenou v důsledku úmrtí [REDAKCE] k němuž došlo v příčinné souvislosti s pádem stromu na kabinu jím řízeného vozidla. Výše vynaložených nákladů byla rovněž řádně doložena (č.l. 263 a násl.)
31. Pokud jde o nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 500 000 Kč požadované poukazem na ust. § 2959 obč. zákoníku jako odškodnění za duševní útrapy, pak proti takto přiznanému nároku brojila podaným odvoláním právě obžalovaná společnost. Podle citovaného ustanovení platí, že při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželů, rodičů, dětí nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. K otázce určení výše nemajetkové újmy se vyjádřil Nejvyšší soud ČR mj. v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 894/2018, které váže základní vyčíslení nemajetkové újmy na průměrnou hrubou měsíční nominální mzdu na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného tak, že v případě nejbližších příbuzných se jedná o dvacetinásobek takové mzdy a v případě dalších blízkých osob se jedná o čtrnáctinásobek, přičemž je vždy nutno při konečném určení nemajetkové újmy zohledňovat specifické okolnosti daného případu, proto lze náhradu přiznat ve vyšší i nižší výměře než činí výměra základní. Pokud jde o nárok poškozené [REDAKCE] coby manželky zemřelého, pak základní vyčíslení odškodnění za duševní útrapy v souvislosti s úmrtím jejího manžela vychází z průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v roce 2016 zveřejněné ČSÚ (ve výši 27 764 Kč), a činí částku ve výši 555 280 Kč. Mezi základní modifikační kritéria, mající vliv na úvahu o zvýšení či snížení této základní částky, je nutno na straně poškozené brát v potaz intenzitu vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalé, jakož i existenční závislost na zemřelém, na straně škůdce pak zejména jeho míru jeho zavinění, dopad do duševní sféry, majetkové poměry či postoj ke škodlivému následku. Krajský soud při hodnocení výše nároku poškozené výrazným způsobem zohlednil intenzitu a dlouhodobost jejího soužití se zemřelým, když tito spolu žili a nadále mohli žít v dlouholetém manželském svazku, a náhlá smrt jejího manžela nepochybně znamenala pro poškozenou extrémní zásah do její citové sféry a psychiky, přičemž právě v důsledku tohoto kritéria dospěl k závěru o nutnosti navýšit odškodnění ze základní částky o cca 50 % na částku 800 000,- Kč, kterou poškozené i přiznal. Krajský soud současně ovšem neshledal existenci dalších výrazných okolností, pro něž by mělo dojít k dalšímu navýšení základní náhrady odškodnění, když v tomto směru vzal v potaz zejména nedbalostní povahu projednávané trestné činnosti, ale rovněž to, že poškozená [REDAKCE] na svém manželovi nebyla existenčně závislá (srov. výklad níže k nároku poškozené na přiznání výživného). Za popsané situace proto krajský soud z podnětu odvolání obžalované společnosti náhradu nemajetkové újmy spočívající v odškodnění duševních útrap poškozené [REDAKCE] za užití ust. 258 odst. 1 písm. f) tr. řádu snížil na částku 800 000 Kč, když dospěl k závěru, že na straně poškozené ani obžalované společnosti nejsou dána kritéria takové intenzity, jež by odůvodňovaly navýšení základního nároku poškozené na téměř trojnásobek tak, jak tento nárok původně přiznal okresní soud. Za situace, kdy poškozená požadovala na uvedeném nároku částku ve výši 1 500 000 Kč, byla se zbytkem takto uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

32. Shodně pak krajský soud snížil takto uplatněný nárok i v případě poškozené dcery [REDACTED] [REDACTED] které okresní soud v souladu s jejím návrhem přiznal náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 000 000 Kč. V případě této poškozené krajský soud neshledal existenci žádné výrazné okolnosti, pro kterou by měla být základní náhrada nemajetkové újmy navýšena tak výrazným způsobem, jak aplikoval okresní soud. Za popsané situace proto byla náhrada této poškozené, která je jediným dítětem zemřelého [REDACTED] přiznána ve výši 560 000 Kč, tedy ve výši korespondující základní judikатурní částce náhrady nemajetkové újmy, přičemž i tato poškozená byla se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.
33. Pokud jde konečně o poškozenou [REDACTED] uplatněný nárok na náhradu výživného ve formě peněžitého důchodu, proti jehož nepřiznání ze strany okresního soudu poškozená brojila svým odvoláním, pak tento nárok v obecné rovině vychází z ust. § 2966 NOZ. Podle citovaného ust. však platí, že při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni své smrti poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Aplikováno na vztah poškozené a jejího manžela, je pak nutno nárok poškozené poměřovat ve světle ust. 697 odst. 1 NOZ, podle něhož mají manželé vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje stejnou hmotnou a kulturní úroveň. V rámci úvah o oprávněnosti nároku poškozené na přiznání náhrady výživného vyšel krajský soud jak z výdělkových poměrů poškozené a jejího manžela, tak i z jejich celkových majetkových poměrů, kdy poškozená se zemřelým manželem neměli žádné dluhy ani exekuce, žili ve vlastním domě, na kterém byla hypotéka již splacena (polovina domu nyní patří dceři), měli úspory ve výši 200-300 000 Kč. Poškozená uváděla ve svém výslechu, že v rozhodné době pracovala jako [REDACTED] s příjmem okolo 14 000-15 000 Kč, její stávající příjem činí nyní asi 15 000 Kč (viz čl. 790 spisu). Z daňových přiznání zemřelého [REDACTED] (čl. 336) je patrné, že zemřelý vykazoval v roce 2015 v DPFO základ daně ve výši 149 638 Kč (z toho daň z příjmů činila 22 440 Kč), v roce 2016 základ daně ve výši 271 628 Kč (z toho daň z příjmů činila 40 740 Kč) a v roce 2017 (do data jeho úmrtí) základ daně ve výši 5 599 Kč (z toho daň z příjmů činila 825 Kč). S ohledem na takto popsané výdělkové poměry poškozené a jejího manžela je pak zjevné, že jejich výdělkové poměry byly zcela srovnatelné, a nikoliv natolik rozdílné, aby samotný tento rozdíl umožňoval přijetí závěru o tom, že zemřelý byl povinen s ohledem na ust. § 697 odst. 1 NOZ povinen poškozené hradit výživné manželky, příp. že by poškozená byla na výživu ze strany zemřelého manžela odkázána. Za popsané situace proto uplatněný nárok na úhradu nákladů na výživu poškozené krajský soud důvodným neshledal, když příjmová a celková životní (majetková) úroveň poškozené a jejího manžela byla zcela srovnatelná. I v rozsahu tohoto nároku, představujícího součást celkově uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy, proto byla poškozená odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních (§ 229 odst. 2 tr. řádu) a její odvolání jako nedůvodné současně zamítnuto podle § 256 tr. řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí může obžalovaná a nejvyšší státní zástupce podat **dovolání**, a to do **dvou měsíců** od doručení tohoto rozhodnutí. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni a o dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky. Dovolání lze

podat jen z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. řádu a dovolání není přípustné proti důvodům rozhodnutí. Obžalovaná může podat dovolání pouze prostřednictvím svého obhájce, podání obžalované, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť by takto bylo označeno. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. řádu) podání uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu a odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalované. Rozsah, v němž je dovolání napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu lhůty k podání dovolání.

Liberec 25.01.2023

Mgr. Roman Buchal, v. r.
předseda senátu

Martina Digitálně
podepsal Martina
Andraši
Andraši Datum: 2023.02.07
13:13:00 +01'00'

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Andraši.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 25.01.2023 a vykonatelnosti dne 25.01.2023.
Připojení doložky provedla Iva Souralová dne 28.02.2023.

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 26. 9. 2023 o dovolání, které podala obviněná právnická osoba **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, IČ: 659 93 390, se sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4 – Nusle, proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. 31 To 227/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 33 T 66/2018, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněné právnické osoby **Ředitelství silnic a dálnic ČR**, IČ: 659 93 390, **odmítá**.

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě ze dne 25. 2. 2022, sp. zn. 33 T 66/2018 (dále také jen „rozsudek soudu prvního stupně“), byla obviněná právnická osoba **Ředitelství silnic a dálnic ČR** (dále také jen „obviněná“) uznána vinnou přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „t.o.p.o.“).

2. Za tento trestný čin byla odsouzena podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 67 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku a § 18 t.o.p.o. k peněžitému trestu ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, celkem 1 000 000 Kč. Podle § 23 t.o.p.o. jí byl uložen také trest uveřejnění rozsudku v plném znění výroku o vině a trestu ve dvou celostátních denících, s uvedením názvu právnické osoby a jejího sídla, přičemž údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, která je odlišná od obžalované právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění, musí být před uveřejněním anonymizovány, a to ve lhůtě do 2 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto rovněž o nárocích na náhradu majetkové škody (poškozených **Europe Trade, s. r. o.**, a **██████████**) a nemajetkové újmy (poškozených **██████████** **██████████**). Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená **██████████** odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Proti tomuto rozsudku podaly obviněná a poškozená **██████████** odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. 31 To 227/2022. Z podnětu odvolání obviněné odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. d), f) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obviněnou uznal vinnou přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 7 t.o.p.o., jehož se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustila tím, že

„jako právnická osoba jednající nezjištěnou osobou ve vedoucím postavení vykonávající řídicí a kontrolní činnost a nezjištěným zaměstnancem uvedenými v § 8 odstavec 1 písmeno b), d) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, v době od 1. 12. 2016 do 2. 3. 2017 v rozporu s § 9 odstavec 3 a § 15 odstavec 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, nesplnila svou povinnost dbát o náležitou údržbu a péči o listnatý strom topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházející se na pozemku p.č. [REDACTED] v obci [REDACTED] katastrální území [REDACTED] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, přičemž měla být provedena vhodná a přiměřená opatření vedoucí k pokácení uvedeného stromu, a současně nezbytnost neprodleně jej pokácet z důvodu silně narušeného zdravotního stavu stromu, která byla obviněné právnické osobě známa nejméně v době od 17. 6. 2013 ze znaleckého posudku č. [REDACTED], znalce z oboru ochrana přírody, a následně také od 10. 8. 2016 ze znaleckého posudku [REDACTED] a v důsledku zanedbání těchto povinností nebyla nezjištěným zaměstnancem právnické osoby provedena opatření k zamezení možných následků trestného činu, jež lze spravedlivě požadovat, spočívající v řádné kontrole, údržbě a pokácení tohoto stromu, aby nebyla ohrožena bezpečnost řádného užívání pozemní komunikace, kdy k jednání došlo v rámci činnosti obviněné právnické osoby, jimž se rozumí mimo jiných také údržba vegetace u silnic I. třídy, a zároveň toto opomenutí nezjištěného zaměstnance, který nezajistil náležitou péči a údržbu, nebylo zjištěno a napraveno ani žádnou z osob ve vedoucím postavení, uvedených v § 8 odstavec 1 písmeno a) až c) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, které v rámci činnosti organizace při kontrole nad činností zaměstnanců zejména nezajistily kontrolu uvedení závěrů znaleckých posudků svými podřízenými do praxe, což po nich lze rovněž spravedlivě požadovat, a neučinily tak nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků, čímž bylo zapříčiněno to, že dne 2. 3. 2017 v době kolem 12:20 hodin došlo v obci [REDACTED] okres [REDACTED] v km 56,925 silnice I. třídy č. [REDACTED] z důvodu havarijního zdravotního stavu, ke zlomení a pádu listnatého stromu topol kanadský (*Populus x canadensis*) číslo 9827 (číslo štítku 2524), nacházejícího se na pozemku p.č. [REDACTED] v obci [REDACTED] katastrální území [REDACTED] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit Ředitelství silnic a dálnic ČR, z levé strany na nákladní motorové vozidlo tovární značky [REDACTED] které řídil [REDACTED] [REDACTED] po silnici I. třídy č. [REDACTED] ve směru od obce [REDACTED] na obec [REDACTED] v důsledku čehož [REDACTED] přešel s vozidlem do protisměru, kde se bočně střetl s protijedoucím [REDACTED] motorovým vozidlem tovární značky [REDACTED] řízeným [REDACTED] a dále s vozidlem sjel do levého silničního příkopu, kde narazil do dalších topolů, následkem čehož [REDACTED] utrpěl otevřené drtivé poranění hlavy s rozmožděním a výhřezem mozku a mozečku, zlomeninu těla a oblouku 7. krčního obratle s předozadním posunem úlomku, mnohočetné zlomeniny všech žeber oboustranně v několika liniích a s úlomky žeber pronikajícími do obou hrudních dutin, zlomeninu hrudní kosti, roztržení skloubení mezi levou klíční kostí a nadpažkem, zlomeninu nadpažku levé lopatky, zlomeninu žeberních výběžků 1-5 bederního obratle oboustranně, otevřenou tříštivou zlomeninu okovce pravé loketní kosti, vícečetné trhliny a pohmoždění obou plic, odtržení levé plíce od stopky, trhlinu osrdečníku, vícečetné trhliny síní a komor srdce oboustranně, povrchovou trhlinu pravé věnčité tepny, trhlinu hrudní srdečnice ve vzestupné části i v oblouku, zakrvácení obou hrudních dutin a lehké zakrvácení břišní dutiny, dvojitou trhlinu levé krční tepny, trhlinu bránice vpravo, rozmoždění sleziny s odhmožděním od stopky, trhlinu žaludku, pohmoždění těla slinivky břišní, vícečetné povrchové trhliny a centrální trhlinu jater, přehmoždění kořene jazyka, trhlinu hrotu jazyka, mnohočetné povrchové tržné ranky v obličejí a v obou horních končetinách, mnohočetné

oděrky a podkožní krevní výrony celého těla, vícečetné tržně zhmožděné i řezné rány trupu a horních končetin a krku, kterým na místě nehody podlehl, kdy bezprostřední příčinou jeho smrti byla mnohočetná drtivá poranění kostry a orgánů neslučitelná se životem“.

4. Za tento trestný čin obviněnou odsoudil podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 18 odst. 1, 2 t.o.p.o. a § 68 odst. 1 tr. zákoníku k peněžitému trestu ve výměře 200 denních sazeb po 50 000 Kč, celkem 1 000 000 Kč. Podle § 23 t.o.p.o. jí uložil také trest uveřejnění rozsudku v plném znění výroku o vině a trestu ve dvou celostátních denících, s uvedením názvu právnické osoby a jejího sídla, přičemž údaje umožňující identifikaci fyzické osoby, která je odlišná od obžalované právnické osoby, uvedené ve výroku rozsudku a v jeho odůvodnění, musí být před uveřejněním anonymizovány, a to ve lhůtě do 2 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. rozhodl rovněž o nárocích na náhradu majetkové škody (poškozených Europe Trade, s. r. o., a [redacted] a nemajetkové újmy (poškozených [redacted] Podle § 229 odst. 2 tr. ř. poškozené [redacted] odkázal se zbytkem jejich nároků na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání poškozené [redacted] zamítl podle § 256 tr. ř.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Citovaný rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. 31 To 227/2022 (dále také jen „napadený rozsudek“), napadla obviněná dovoláním, v němž uplatnila dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř.

6. K důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítla, že napadený rozsudek nesplňuje požadavek, aby z odůvodnění rozhodnutí obecných soudů vyplýval vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů a právními závěry na nich vybudovanými. Extrémní rozpor spatřuje v hodnocení podaných vysvětlení a výslechů svědků. Klíčovou pasáží je bod 23. napadeného rozsudku, z něhož plyne, že odvolací soud její zavinění odvozuje od zavinění „zaměstnanců [redacted] úseku Správy Liberec ŘSD“, kteří měli „povědomost o špatném zdravotním stavu spadlého stromu k datu 1. 12. 2016“. Konkrétně soud jmenoval [redacted]. Z odůvodnění pak není podle obviněné jasné, které další zaměstnance měl odvolací soud na mysli, případně zdali nějací další vůbec v úvahu připadali, jelikož přehled zaměstnanců úseku Správy Liberec ŘSD není založen ve spise. Vzhledem k provedenému dokazování a argumentaci obsažené v napadeném rozsudku lze odhadovat, že v úvahách soudu žádná další osoba nefigurovala, resp. figurovat nemohla. Odvolacímu soudu vytkla, že se zaviněním uvedených osob, popř. důvody, proč zavinění na jejich straně nespátřuje, v podstatě vůbec nezabýval, což je v rozporu s konstrukcí přičitatelnosti jednání ve smyslu § 8 t.o.p.o. Při svých závěrech vycházel z obsahu úředního záznamu o podaném vysvětlení [redacted] a výslechu [redacted] při hlavním líčení. Tyto však podle obviněné interpretoval nesprávně. Za důležitou okolnost spatřuje také to, že [redacted] byl zaměstnancem obviněné do 30. 6. 2016, teprve 1. 12. 2016 přitom došlo k novelizaci § 7 t.o.p.o. do současné podoby negativního výčtu trestných činů, kterých se právnická osoba dopustit nemůže. Předchozí pozitivní výčet trestné činy proti životu a zdraví vůbec nezahrnoval, a tedy se jich právnická osoba dopustit nemohla. Z tohoto důvodu lze proto osobu [redacted] při úvahách o možné přičitatelnosti vyloučit. To ostatně podle obviněné odvolací soud sám uznal (bod 21. napadeného rozsudku).

7. Dále uvedla, že u [REDAKCE] a [REDAKCE] není prokázáno, zda se s předmětnými posudky vůbec seznámili. Pokud jde o [REDAKCE] ten nebyl v řízení vůbec vyslechnut a odvolací soud mu nevěnoval v rozsudku bližší pozornost. Interpretace podaného vysvětlení [REDAKCE] pak neodpovídá skutečnému obsahu podaného vysvětlení. Obviněná následně blíže rozvedla svou argumentaci stran povědomí [REDAKCE] o předmětných posudcích, přičemž podle jejího názoru [REDAKCE] vycházel při svém podání vysvětlení z toho, co mu později řekl [REDAKCE] nikoli z toho, co vnímal svými smysly. V této souvislosti uvedla, že sice dala souhlas s přečtením předmětného úředního záznamu v hlavním líčení ve smyslu § 211 odst. 6 tr. ř., učinila tak však za jiné důkazní situace, v době, kdy jí nesprávná interpretace tohoto vysvětlení ze strany odvolacího soudu nebyla a nemohla být známa. V neposlední řadě upozornila na to, že [REDAKCE] podal své vysvětlení jako osoba podezřelá tedy jako potenciální pachatel. V tomto ohledu proto mohl uvádět zjevné nepravdy či lhát. Na základě toho nelze podle obviněné vyloučit, že [REDAKCE] s posudkem ve skutečnosti nikdy neseznámil. Argumentační linka odvolacího soudu o možném zavinění [REDAKCE] je navíc překvapivá, jelikož se jím orgány činné v trestním řízení pečlivě zabývaly a opakovaně vyhodnotily, že dáno není, přičemž soud prvního stupně výslovně uvedl, že mu nelze klást k tíži zavinění předmětné dopravní nehody.

8. Obviněná proto uvedla, že odvolací soud zjevně hodnotil provedené důkazy jinak než soud prvního stupně, neboť došel k jiným závěrům, aniž by však postupoval podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. ř. Shrnula, že došlo k tzv. deformaci důkazů, z nichž jsou vyvozována zjištění, která z nich vůbec nevyplývají, čímž je dán extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a na jejich základě učiněnými skutkovými zjištěními ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Odvolací soud z podání vysvětlení a výsledků daných osob vyvodil nesprávný závěr o tom, že tyto osoby mohly a měly vědět o hrozcím nebezpečí zájmu chráněnému zákonem. Takový závěr však podle obviněné nemá vazbu na obsah provedených důkazů při žádném logickém způsobu jejich hodnocení.

9. Pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněná podřadila argumentaci, že odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku naplnění subjektivní stránky trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku některou, byť neztotožněnou fyzickou osobou uvedenou v § 8 odst. 1 t.o.p.o. Uvedla, že i bez zjištění konkrétní fyzické osoby musejí pro aplikaci § 8 odst. 3 t.o.p.o. existovat důvody, které by jinak dostatečně odůvodňovaly závěr, že skutek nezjištěná osoba spáchala a bylo by proti ní zahájeno trestní stíhání. Vytkla mu, že nespecifikoval tuto konkrétní osobu ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) až d) t.o.p.o., která měla být pachatelem a jejíž jednání jí lze přičítat. Naopak u všech v úvahu připadajících osob zároveň jejich hypotetickou trestní odpovědnost orgány činné v trestním řízení vyloučily. Není proto možné podle obviněné dovozovat její trestní odpovědnost na základě jednání osob jmenovaných v bodě 23. napadeného rozsudku. Především pak odvolacímu soudu vytkla, že se nevěnoval zavinění na straně této neztotožněné fyzické osoby ve smyslu § 8 odst. 3 t.o.p.o. Není tak zřejmé, na základě jakých skutečností dovodil naplnění znaku subjektivní stránky předmětného trestného činu.

10. Obviněná zopakovala, že pokud se odvolací soud překvapivě odchýlil od hodnocení důkazů provedeného soudem prvního stupně, dopustil se ve světle judikatury Ústavního soudu zásahu do jejího práva na spravedlivý proces, čímž zároveň zavedl dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Nesprávně (a překvapivě) tak odvolací soud dovodil naplnění znaku nedbalosti, ačkoli nebylo prokázáno zavinění žádné fyzické osoby, jejíž jednání jí (obviněné) lze přičítat.

11. Závěrem proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal odvolacímu soudu věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout. Obviněná učinila také podnět ve smyslu § 265o odst. 1 tr. ř. k odložení výkonu napadeného rozsudku v té části, kterou jí byl uložen trest uveřejnění rozsudku podle § 23 t.o.p.o.

12. K dovolání se vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který uvedl, že jakkoli není trestní odpovědnost právnické osoby závislá na tom, zda se podaří individuálně usvědčit fyzickou osobu, jejíž jednání bude možné právnické osobě přičítat, musí existovat důvody, pakliže by tato osoba byla známa, dostatečně odůvodňující závěr, že trestný čin spáchala a bylo by proti ní zahájeno trestní stíhání. V této souvislosti zdůraznil, že zaměstnanec [REDACTED] který byl jako [REDACTED] ŘSD Liberec garantem realizace odstranění nebezpečného stromu, zemřel na přelomu července a srpna 2016, tedy před rozšířením kriminalizace právnické osoby za usmrcení z nedbalosti podle § 143 tr. zákoníku.

13. Státní zástupce připomněl bod 23. napadeného rozsudku, z něž se podává, že povědomost o špatném zdravotním stavu spadlého stromu měli k datu 1. 12. 2016 zaměstnanci [REDACTED] úseku Správy Liberec ŘSD, a to na základě dvou dendrologických posouzení z roku 2013 a 2016, minimálně [REDACTED] coby [REDACTED] přičemž s ohledem na již ukončené rekonstrukční práce silnice [REDACTED] byla plně v kompetenci [REDACTED] úseku realizace kroků vedoucích k odstranění havarijního stavu stromu. Pokud [REDACTED] úseku a rovněž ani žádný z dalších zaměstnanců – např. [REDACTED], v jejichž kompetenci se nacházel řádný výkon údržby silnic, nijak nekonali ve vztahu k eliminaci označeného bezpečnostního rizika, jde o jednání osob spadajících pod § 8 odst. 1 písm. b), d) t.o.p.o., byť tyto fyzické osoby neměly být po provedeném dokazování zjištěny.

14. V návaznosti na to uvedl, že prvně uvedený okruh fyzických osob, jejichž jednání je právnické osobě přičitatelné, zahrnoval zaměstnance při plnění pracovních úkolů ve smyslu § 8 odst. 1 písm. d) t.o.p.o. Trestní odpovědnost za přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku byla spojována zvláště se zaměstnanci [REDACTED] úseku Správy Liberec ŘSD. Blíže bylo uvažováno – kromě [REDACTED] v pozici [REDACTED] (viz níže) mohlo jít taktéž o [REDACTED] který ale zemřel dříve – o [REDACTED] který pozici [REDACTED] zase opustil před datem 1. 12. 2016, od něhož počíná opomenutí konat na vrub právnické osoby. Hrubý náznak zůstal u působení zaměstnance [REDACTED] který od 1. 7. 2016 převzal agendu po odejitím [REDACTED] přičemž nebyl v této trestní věci soudem vyslechnut. Ve vztahu k [REDACTED] schází podle státního zástupce vysvětlení, když už byl identifikován, možné spojitosti s přičitatelností vůči trestní odpovědnosti právnické osoby, i kdyby nakonec nebyl z nějakého důvodu sám trestně odpovědný. Třebaže by se jednalo ještě o jiného zaměstnance, tj. dosud neztotožněného, který jednal způsobem zprostředkovaně vedoucím k založení trestní odpovědnosti právnické osoby, pořád v odůvodnění odsuzujícího rozsudku absentuje argumentace – za podmínky, že se zásobník potenciálně konkrétních fyzických osob z daného pracoviště úplně nevyčerpal v důsledku předcházejícího vyřazování ostatních, ohledně existence důvodů, které by jinak dostatečně odůvodňovaly závěr, že přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku spáchala a bylo by proti ní zahájeno trestní stíhání.

15. Státní zástupce dále uvedl, že odvolacím soudem byl zamýšlen i ten okruh fyzických osob, jejichž jednání je právnické osobě přičitatelné, který zahrnuje osoby ve vedoucím postavení vykonávající řídicí a kontrolní činnosti ve smyslu § 8 odst. 1 písm. b) t.o.p.o.

Navenek zde není jednoznačně definován soubor tvořící osoby ve vedoucím postavení, z něhož by bylo možné vybírat další nezjištěné a neztotožněné osoby pro očekávané potřeby usuzování na samostatnou trestní odpovědnost obviněné právnické osoby. Státní zástupce uvedl, že pokud se mělo adresněji usuzovat na [REDAKCE] působícího ve [REDAKCE] nelze přehlédnout, že v pasážích napadeného rozsudku se o něm pojednává smíšeně rovněž ve vazbě na vystupování zaměstnanců jako takových. Jmenovaná fyzická osoba byla fakticky známa, nicméně opět ani k ní nebyly vyloženy důvody jinak dostatečně odůvodňující závěr, že trestný čin spáchala a bylo by proti ní vedeno trestní stíhání. Naplnění subjektivní stránky ve vztahu k trestní odpovědnosti právnické osoby za určitý trestný čin se má dokazovat nepřímo, právě prostřednictvím zavinění fyzické osoby, která jedná za právnickou osobu. Navíc aktivizace [REDAKCE] na tomto místě podle státního zástupce vyznívá spíše směrem k přístupujícímu korektivu podle § 8 odst. 2 písm. b) t.o.p.o., který by měl spojovat fyzickou osobu a právnickou osobu s trestným činem v souvislosti s přičitatelností, a to v druhé variantě omisivní povahy, jež pokrývá zanedbání realizace dohledu a kontroly nad řadovými zaměstnanci právnické osoby. Pokud státní zástupce vzal v potaz [REDAKCE] který působil v letech 2013 až 2017 na pozici [REDAKCE] Libereckého kraje, bod 22. napadeného rozsudku zanechává pouze spekulaci o tom, nakolik zdravotní stav vegetace podél dopravní komunikace byl znám i jemu, podepsal-li smlouvy ke znaleckým zkoumáním ve vyšší finanční hodnotě za účelem inventarizace a posouzení zdravotního stavu vegetace.

16. Závěrem proto státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. odvolacímu soudu nařídil, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně vyjádřil svůj souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání a obecná východiska rozhodování

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda je výše uvedené dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí nebo zda tu nejsou důvody pro jeho odmítnutí.

18. Dospěl přitom k závěru, že dovolání podané proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. 31 To 227/2022, je přípustné z hlediska ustanovení § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Obviněná je osobou oprávněnou k podání dovolání podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podala prostřednictvím svého obhájce, tedy v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

19. Dovolání je svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Přitom nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl jen formálně deklarován, ale je třeba, aby námitky dovolatele takovému důvodu také svým obsahem odpovídaly. Nejvyšší soud proto nejprve hodnotil, zda obviněnou vnesené námitky svým obsahem vyhovují uplatněným důvodům dovolání.

20. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže jsou rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy.

21. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

IV. Důvodnost dovolání

22. Nejvyšší soud konstatuje, že prvním okruhem námitek obviněná brojila proti hodnocení provedených důkazů a učiněným skutkovým zjištěním, resp. namítla zjevný rozpor ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Odvolacímu soudu vytkla hodnocení zejména podaného vysvětlení [REDAKCE] a výpovědi svědka [REDAKCE] které podle jejího názoru interpretoval nesprávně. Obviněná namítla, že u osob [REDAKCE] a [REDAKCE] nebylo prokázáno, zda se s předmětnými posudky vůbec seznámili. Takové námitky pod uplatněný dovolací důvod podřadit lze, ale Nejvyšší soud je opodstatněnými neshledal.

23. O zjevný rozpor se jedná tehdy, když skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy, když skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, když skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů. Nejvyšší soud je však v daném ohledu povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy (přiměřeně viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, a další). Existence případného zjevného rozporu mezi učiněnými skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy nemůže být založena jen na tom, že obviněný předkládá vlastní hodnocení důkazů a dovozuje z toho jiné skutkové, popř. i právní závěry (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1268/2013).

24. Pokud jde o hodnocení provedených důkazů, konkrétně obviněnou vytýkaného úředního záznamu o podaném vysvětlení [REDAKCE] a výsledku [REDAKCE] pak tomu nelze ve smyslu základních zásad trestního řízení ničeho vytknout. Z obou těchto důkazů vyplývá, že [REDAKCE] o předmětných posudcích věděl. Nutno zdůraznit, že [REDAKCE] nepopřel, že by nebyl s obsahem znaleckého posudku [REDAKCE] seznámen, což plyne z úředního záznamu o podaném vysvětlení. Vyjadřoval se rovněž k posudku od [REDAKCE] o kterém [REDAKCE] sdělil, že o něm nevěděl, což odpovídá tomu, že ke dni 30. 6. 2016 odešel do důchodu. Pokud tedy obviněná namítla, že [REDAKCE] vycházel pouze z toho, co mu sdělil [REDAKCE] již tato skutečnost svědčí o tom, že tomu tak nebylo. Jak sama obviněná potvrzuje, k přečtení tohoto úředního záznamu dala souhlas ve smyslu § 211 odst. 6 tr. ř., přičemž neobstojí v tomto směru námitka, že tak učinila za jiné důkazní situace, neboť ani v řízení před soudem prvního stupně nemohla vědět, jaké skutkové a na to navazující právní závěry soud prvního stupně učiní. Podstatné je, že tento souhlas udělila.

25. Namítla-li také, že argumentační linka odvolacího soudu o možném zavinění [REDAKCE] je překvapivá jednak s ohledem na skutečnost, že orgány činné v trestním řízení se jeho zaviněním již zabývaly a dospěly k negativnímu výsledku, jednak proto, že

soud prvního stupně výslovně uvedl, že mu nelze klást zavinění předmětné dopravní nehody k tíži, je k tomu třeba uvést následující. Jak již bylo zmíněno, oba soudy vycházely z toho, že [redacted] o posudcích prokazatelně věděl, stejně tak, že měl za to, že je s posudky náležitě jednáno. Pokud soud prvního stupně na základě takových skutkových zjištění dovodil, že mu nelze klást k tíži zavinění předmětné dopravní nehody, jedná se o závěr právní, nikoliv skutkový. Nelze tedy konstatovat, že se odvolací soud odchýlil od skutkového stavu učiněného soudem prvního stupně, aniž by postupoval podle § 259 odst. 3 tr. ř. Již na tomto místě je třeba dále poukázat na to, že usnesení o zahájení trestního stíhání mj. [redacted] bylo usnesením státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne [redacted] č. j. [redacted] zrušeno mj. z důvodu, že bylo v dané fázi „zcela předčasně hovořit o přičitatelnosti konkrétního jednání fyzické osoby [redacted] osobě právnické“.

26. Jestliže jde o [redacted] tento v řízení nebyl vyslechnut, přičemž odvolací soud k němu v rovině úvah uvedl, že může pouze spekulovat o tom, zda mu byl zejména posudek [redacted], znám. Na druhou stranu konstatoval, že si nedokáže představit, že by jako [redacted] pracovník (nastoupivší po [redacted] vůbec nedisponoval v rámci převzetí pracovní agendy žádnou informací týkající se špatného zdravotního stavu vegetace podél komunikace [redacted] jednak za situace, kdy touto informací obviněná disponovala nepřetržitě od roku 2013, a jednak za situace, kdy předmětnou problematiku měl přímo v popisu své pracovní činnosti.

27. V daném případě nelze hovořit o zjevném rozporu tak, jak jej má na mysli § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Učiněná skutková zjištění mají odpovídající obsahové zakotvení v provedených, v rozhodnutí konkretizovaných důkazech. Nelze přitom hovořit o tom, že by tato skutková zjištění postrádala obsahovou spojitost s důkazy, že by nevyplývala z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, či by byla opakem toho, co je obsahem provedených důkazů, tedy že by byla ve zjevném rozporu s provedenými důkazy. Odvolací soud přisvědčil správnosti a logice skutkových závěrů soudu prvního stupně formulovaných zejména v bodech 29. až 31. jeho rozsudku. Pouze doplnil, že pokud soud prvního stupně v rámci skutkové věty výroku o vině opomenul uvést do výčtu osob jednajících za obviněnou rovněž osoby vykonávající řídicí nebo kontrolní činnost [§ 8 odst. 1 písm. b) t.o.p.o.], ač sám skutkové zjištění v tomto směru učinil (bod 31. rozsudku soudu prvního stupně) a ač jinak správně tyto osoby uvedl v právní větě, pak toto drobné pochybení, stejně jako absentující odkaz na přičitatelnost jednání i podle § 8 odst. 2 písm. a) t.o.p.o. v právní větě, odvolací soud napravil. Odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu přitom odpovídá § 125 odst. 1 tr. ř.

28. Další dovolací argumentace navazovala na učiněná skutková zjištění v tom smyslu, zda tu byla fyzická osoba, jejíž jednání je obviněné možno přičítat. Obviněná odvolacímu soudu vytkla, že není zřejmé, na základě jakých skutečností dovodil naplnění znaku subjektivní stránky trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, neboť se nevěnoval zavinění na straně neztotožněné fyzické osoby ve smyslu § 8 odst. 3 t.o.p.o. Namítla, že nespecifikoval tuto konkrétní osobu ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) až d) t.o.p.o., která měla být pachatelem a jejíž jednání jí (obviněné) lze přičítat, jelikož i bez zjištění konkrétní fyzické osoby musejí pro aplikaci § 8 odst. 3 t.o.p.o. existovat důvody, které by jinak dostatečně odůvodňovaly závěr, že skutek nezjištěná osoba spáchala a bylo by proti ní zahájeno trestní stíhání. Takovou argumentaci lze sice pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. podřadit, ale ani ji opodstatněnou neshledal.

29. Z hlediska subjektivní stránky u trestného činu usmrcení z nedbalosti podle § 143 tr. zákoníku se vyžaduje nedbalost podle § 16 tr. zákoníku. Postačí přitom i zavinění z nevědomé nedbalosti ve smyslu § 16 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, tedy tehdy, když pachatel „nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl“. Posouzení, zda pachatel „vědět měl“, závisí na tom, zda měl subjektivní povinnost se seznámit s rozhodnými skutečnostmi, zatímco posouzení, zda pachatel „vědět mohl“, spočívá v tom, zda měl objektivní možnost se s těmito skutečnostmi seznámit. Při absenci jednoho z těchto kritérií pachatel nejedná z nevědomé nedbalosti a nelze mu přičítat zavinění k trestněprávně relevantnímu následku (srov. rozhodnutí č. 6/1988 Sb. rozh. tr.).

30. K založení trestní odpovědnosti právnické osoby není nutné zjistit a prokázat, která konkrétní fyzická osoba uvedená v § 8 odst. 1 t.o.p.o. se dopustila jednání popsáno v odstavcích 1 a 2. Důležité je pouze to, že bude prokázáno, že uvedeného jednání se některá z těchto osob dopustila, i když se ji nepodaří identifikovat či ztotožnit. Například bude prokázáno, že jednání se dopustil některý z členů představenstva, ale není najisto postaveno, který to byl. Tím zákon výrazně osamostatňuje trestní odpovědnost právnických osob, vyplývající z odlišnosti předpisů trestního zákoníku a tohoto zákona (t.o.p.o.), zejména co do odlišnosti podmínek zakládajících trestní odpovědnost, od trestní odpovědnosti fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 t.o.p.o. Trestní odpovědnost právnické osoby tak není závislá na tom, zda bude možno zjistit nebo dokonce usvědčit či odsoudit za spáchaný trestný čin fyzickou osobu, která jednala ve smyslu § 8 odst. 1 a 2 t.o.p.o. Stačí, když bude prokázáno, že některá z osob ve vztahu k právnické osobě jednala způsobem, jímž při splnění podmínek uvedených v § 8 odst. 1 nebo 2 t.o.p.o. došlo k spáchání trestného činu právnickou osobou [DĚDIČ, Jan. § 8 (Trestní odpovědnost právnické osoby). In: ŠÁMAL, Pavel, DĚDIČ, Jan, GRIVNA, Tomáš, PÚRY, František, ŘÍHA, Jiří. Trestní odpovědnost právnických osob. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 222.].

31. Ve vztahu k § 8 odst. 3 t.o.p.o. lze odkázat na závěry z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2016, sp. zn. 5 Tdo 784/2016, podle kterých toto ustanovení připouští vyvodit trestní odpovědnost právnické osoby i tehdy, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v § 8 odst. 1 a 2 t.o.p.o. Rozhodná skutková zjištění ovšem musí i v tomto případě poskytovat dostatečný podklad ke spolehlivému závěru, že určitá fyzická osoba – byť neznámá či neztotožněná – spáchala protiprávní čin jménem trestně odpovědné právnické osoby, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, že si tak počínala v postavení vyžadovaném podle § 8 odst. 1 písm. a) až d) t.o.p.o. a že vzhledem k tomu lze přičítat spáchání trestného činu právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 t.o.p.o.

32. V této věci je podstatné, že v rozhodné době o daných posudcích, a tedy o havarijním stavu předmětného stromu věděl přinejmenším [redacted] úseku [redacted] a to již od roku 2013, přičemž povinností tohoto [redacted] úseku bylo tento strom odstranit. Žádná z osob zařazených pod tento [redacted] úsek s tím však nic neudělala, resp. nekonala, ač tuto povinnost měla, což sám [redacted] který měl minimálně v rovině kontrolní činnosti povinnost dohlédnout na to, jak je s posudky naloženo, uznal. Nelze se přitom odvolávat na to, že nebylo najisto prokázáno, že ne všechny osoby, a konkrétně bylo uvažováno o [redacted] který nastoupil na pozici [redacted] o daných posudcích věděly. Jestliže by se s posudky [redacted] neseznámil a v návaznosti na to s nimi nijak nenaložil, ačkoliv to vyplývalo z popisu jeho práce a tyto posudky měl [redacted] úsek k dispozici, nelze ho z možného okruhu fyzických osob, které měly konat a neučinily tak, vyjmout. Není od věci připomenout, že [redacted] Správy Liberec [redacted] podepsal

jak smlouvu na vypracování znaleckého posudku s [REDAKCE] tak smlouvu se [REDAKCE]

33. Nejvyšší soud v návaznosti na to považuje za podstatné body 24. a 25. napadeného rozsudku, v nichž odvolací soud konstatuje a ztotožňuje se se soudem prvního stupně v tom, že obviněná měla nastavený systém vnitřního řízení a kontroly interním předpisem, tento systém však fakticky řádným způsobem využíván nebyl. V daném směru je vhodné z napadeného rozsudku zopakovat, že v kontextu organizačního předpisu, s ohledem na popis pracovní činnosti [REDAKCE] coby [REDAKCE] úseku a rovněž s přihlédnutím k obsahu výpovědi bývalého [REDAKCE] Správy Liberec [REDAKCE] je nutno konstatovat, že primárním vztahem řízení a kontroly je vztah nadřízenosti a podřízenosti, který se v rovině Správy Liberec odvíjel v rozhodné době jednak od řídicí pravomoci [REDAKCE] úseku ve vztahu k pracovníkům [REDAKCE] úseku, a jednak od řídicí pravomoci [REDAKCE] Správy ve vztahu ke všem útvarům a zaměstnancům Správy. Právě ve vztahu k fungování takto popsaného řídicího a kontrolního systému je pak nutno obviněné vytknout jeho nedostatečné fungování, které se promítlo jednak v nečinnosti [REDAKCE] coby [REDAKCE] úseku majícího na starost řízení a kontrolu podřízených pracovníků jeho úseku stran plnění obecně právních předpisů ve vztahu k zajištění řádné údržby komunikace [REDAKCE] (zahrnující logicky i eliminaci bezpečnostních rizik hrozících účastníkům silničního provozu na předmětné komunikaci), a jednak i v *de facto* nefunkční kontrolní činnosti ze strany [REDAKCE] Správy Liberec. V tomto směru totiž svědek [REDAKCE] coby [REDAKCE] Správy Liberec, v rámci své výpovědi uvedl mj. to, že kontrolu v rámci Libereckého kraje prováděl on, jako kontrolní mechanismus byly realizovány týdenní porady vedení, při nichž jednotliví vedoucí podávali referáty o tom, jak jejich práce probíhá, vyjadřovali se ke svým oddělením a k tomu, co mají v kompetenci. Z výpovědi svědka ovšem současně vyplynulo to, že kontrola byla řešena pouze na poradách, dál se výstupy neřešily, svědek si nedovedl představit konkrétně něco zkontrolovat (č. l. 875–876). Právě s ohledem na toto vyjádření je pak zřejmé, že systém kontroly v rámci Správy Liberec ŘSD v rozhodném období fungoval naprosto nedostatečně. Jestliže totiž Správa Liberec dlouhodobě disponovala dvěma dendrologickými posudky, z nichž jednoznačně vyplynulo riziko pádu stromů v blízkosti frekventované silnice [REDAKCE] požadavek na jejich okamžité odstranění, a tím bezprostřední riziko vzniku škody na majetku či zdraví třetích osob, přičemž o existenci dendrologických posudků v hodnotě stovek tisíc korun nepochybně měl povědomí jak [REDAKCE] Správy Liberec (který smlouvy na jejich vyhotovení podepsal) a rovněž minimálně další řídicí pracovník – [REDAKCE] úseku, je pak pro krajský soud, jak přílehavě konstatoval, nepředstavitelné to, že by – při řádném výkonu kontroly plnění pracovních úkolů s ohledem na nutnost dodržování obecně závazných předpisů (mj. generální prevenční povinnosti zakotvené v § 2900 NOZ či povinností plynoucích ze zák. 13/1997 Sb.) – nebyly realizovány žádné kroky, jež by účinně a bez zbytečného odkladu vedly k eliminaci akutních rizik vyplývajících ze špatného zdravotního stavu stromů podél silnic ve správě obviněné, jež bezprostředně ohrožovaly majetek a zdraví účastníků silničního provozu.

34. Pro závěr o spáchání trestného činu obviněnou tedy není podstatné, zda byla zjištěna, usvědčena, resp. najisto postavena konkrétní fyzická osoba, jejíž jednání lze obviněné právnické osobě přičítat (§ 8 odst. 3 t.o.p.o.). Zásadní je, že zde byl okruh osob ve smyslu § 8 odst. 1 písm. b), d) t.o.p.o., které spadaly pod Správu Liberec ŘSD, zejména pak jeho [REDAKCE] úsek, o němž bylo bezpečně zjištěno, že si obstaral předmětné posudky, měl na starost daný strom odstranit a neučinil tak, resp. nebylo řádně kontrolováno, zda tak učiněno bylo, či nikoli, přestože to bylo jeho povinností. Jednání těchto osob přitom lze obviněné přičítat ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a), b) t.o.p.o.

35. S ohledem na vše uvedené je třeba uzavřít, že se odvolací soud neodchýlil od skutkového stavu učiněného soudem prvního stupně, přičemž o překvapivém rozhodnutí hovořit nelze, jelikož i soud prvního stupně dospěl k závěru o nedbalostním zavinění. Napadený rozsudek odvolacího soudu proto ob stojí.

V.
Způsob rozhodnutí

36. Z těchto důvodů Nejvyšší soud dovolání jako zjevně neopodstatněné odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Učinil tak v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož *[v] odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí.*

37. Na tomto místě Nejvyšší soud podotýká, že o podnětu obviněné k odložení výkonu napadeného rozsudku ve smyslu § 265o odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto předsedou senátu samostatným usnesením ze dne 5. 6. 2023, sp. zn. 6 Tdo 472/2023.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 26. 9. 2023

JUDr. Vladimír Veselý v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Hana Petranová